

Izraeli karmester a budapesti filharmónia élén

Pinchas Steinberg világhírű izraeli karmestert választotta meg elnök-karnagyának a Budapesti Filharmóniai Társaság Erkel Ferenc alapította zenekara, amely operaházi muzikusokból áll.

Steinberg 2014 februárjától tölti be tisztségét, koncertek mellett operákat is dirigál a 2013/14-es évadtól. A jelenlegi elnök-karnagy, Győrványi Ráth György megbízása egy év múlva lejár. Steinberg tavaly beugrással vezényelte a zenekart, ennek alapján esett rá a választás – közölte az MTI-vel Várkonyi Judit, a dalszínház sajtófőnöke.

Pinchas Steinberg a nemzetközi opera- és koncertrepertoár legigényesebb és legnehezebben interpretálható műveinek egyik kiemelkedő tolmácsolója. 1945-ben született New Yorkban, zenei tanulmányait az Egyesült Államokban és Berlinben folytatta, ahol dirigensként 1974-ben lépett először a nagyközönség elé.

Azóta vezényelte Európa csaknem összes jelentős szimfonikus zenekarát, és visszatérő vendégművészként lépett pulpitusra a legnevesebb operaházakban, a Covent Gardenben, a párizsi és a müncheni operában. A milánói Scalában 2010-ben dirigált először, mégpedig egy három koncertből álló szériát.

Clevelandi debütálása óta az amerikai zenei színhadok gyakori vendége. Hét éven át volt a Bécsi Rádió Szimfo-

nikus Zenekarának főzeneigazgatója. 2012-ben sikerrel vezényelte az osztrák fővárosban Giordano művét, az Andrea Chénier-t, majd Helsinkiben Wagner Parsifalját és Rómában Puccini klasszikusát, a Pillangókisasszonyt. Budapest mellett a következő időszakban Róma, Cincinnati, Sydney, Moszkva és Amszterdam zenei színhadai várják.

(MTI)

A pápa a vallások közötti kapcsolatok támogatója volt

(MTI) XVI. Benedek a vallások közötti kapcsolatok támogatója volt – jelentette, ki Rómában Elia Richetti, az olasz rabbik közgyűlésének elnöke arra a hírre reagálva, hogy a pápa bejelentette lemondását.

A SIR katolikus hírportál tudósítása szerint a főrabbi nagyra értékelte a katolikus egyházfő szellemi nagyságát. „Egy mester mindig is mester marad, még akkor is, ha korára való tekintettel nem tudja feladatait ellátni” – állapította meg.

Mit jelent XVI. Benedek pápa a zsidó világ számára? – tette fel a kérdést a főrabbi. Felidézte, hogy voltak idők, amikor attól tartottak, XVI. Benedek lassíthatja a vallások közötti párbeszéd alakulását. Később azonban kiderült, hogy a pápa „a vallások közötti kölcsönös tiszteleten alapuló, megfelelő kapcsolatok nagy támogatója” volt.

A főrabbi reményét fejezte ki, hogy a két vallás tovább haladhat a kölcsönös tisztelet útján, a kölcsönös megértés, a béke, az erkölcsi és a társadalmi értékek szellemében.

Elia Richetti

ZSIDÓ VILÁGHÍRADÓ

Svájc

A Svájci Zsidó Hitközségek Szövetsége és a Svájci Zsidók Liberális Platformja közleményben fejezte ki sajnálkozását Uli Maurer szövetségi elnöknek a holokauszt-emléknap alkalmából tett kijelentése miatt. A nyilatkozat szerint az államfő megemlékezett a hatmillió zsidó tragédiájáról, de Svájc háborús szerepét pozitívan értékelte. A semleges ország ugyan sok üldözöttet befogadott, de Kaspar Viliger korábbi államfő 1995-ben elismerte, hogy a hatóságok számos, a határon elfogott üldözöttet visszaküldtek a biztos halált jelentő náci Németországba, és megbüntették a menekülteknek segítséget nyújtó polgárokat.

Finnország

A közelmúltban új főrabbit avattak a skandináv országban. A 31 éves Simon Livson Jeruzsálemben született, és hét éves korában finn származású

Helsinki: Simon Livson rabbi

szüleiével együtt Helsinkibe költözött. Közgazdasági diplomát szerzett, és katonai szolgálatot is teljesített. 2007-ben Izraelbe utazott, ahol az efrati Hamitvar jesivában rabbinikus tanulmányokat folytatott. Livson a nyugdíjba vonuló Mose Edelman főrabbi helyét foglalja el, és Helsinkiben a közösség történetében ő az első finnül anyanyelvi szinten beszélő rabbi. Az országban mintegy 1500 zsidó él, akiknek túlnyomó többsége még a cári birodalom idején ott szolgált orosz katonák leszármazottja.

Emlékeim Kézdy Györgyről

Bizonyos sajtóorgánumok aggodalmára utalva, egy megtörtént példával kezdem a megemlékezést. 1956 őszén egy kiváló és mindenki által megbecsült kántor Izraelbe vándorolt. Az egyik legnagyobb zsinagóga pályázata hirdetett a közösség küldötte funkcionárius betöltésére. Ismerősei óvatosságra intették, nem biztos, hogy a zsűri objektív, lehetnek zavaró körülmények. Ő vállalta a kihívást, olyan sok kiváló szakember és muzikus dicsérete tenorját, és ez erősítette önbizalmát. De a konkurensok is kiválóak voltak, ráadásul nem elszigetelt helyről érkeztek, mint ő, és bizony nem kapta meg a remélt állást. A kudarcot – ha annak lehet tekinteni – annyi dicséret után nem tudta elviselni, és önként távozott a világból. Bátyámat, aki ott élt, megkérdeztem, hogy részese-e végzettségében. Természetes – volt a válasz. Van egy olyan rabbinikus határozat, hogy aki a vészorkozatot túlélte mint üldözött, nem tekinthető teljesen egészségesnek. Érzékenysége a megszoktnál nagyobb, lelki egyensúlya nem lehet stabil, és ezt a tényt figyelembe kell venni.

Kézdy-Krausz György ha gyerekként is, de túlélte a földi pokol korszakát. 8-9 éves volt akkor, apja munkaszolgálatosként veszett el, anyja nevelte őt és a húgát. Az idő sok mindent megold, de csodát nem tehet. Fokozott érzékenysége, különösen ha fájdalmas betegséggel párosult, igencsak megviselhette. Tetézték mindezt a bizarr megnyilvánulások sajtóban, interneten, különböző fórumokon. Mindezek erősen terheltek idegrendszerét. Felelősségérzete megingathatatlanul irányult az elesettek iránt, felekezettől függetlenül. Az Élet Menete Alapítvány egyik alapítójaként nemcsak a mártírok emlékének adózott, hanem minden becsületes, jóérvű ember figyelmét fel kívánta hívni az embertelenség következményeire és arra, hogy

minden a szavakkal kezdődött. Gyönyörű bariton hangján a szép szót állította szembe a hamis hangokkal.

Személyesen találkozni 1958-ban volt szerencsém vele több alkalommal. Az Építők Rózsa Ferenc Kultúr-otthonában irodalmi kör működött Móricz Zsigmond néven. Kitűnő írók is jártak oda (persze nem csak azok), Szakonyi Károly, Kárpáti Kamill és mások nevét is lehet említeni. Ő olvasta fel a tagok novelláit, verseit. Akkortájt vették fel a főiskolára, előtte a könyvkötészet mesterségét tanulva és folytatta. Viszont nem akkor láttam először. A Madách Gimnázium diákjai a Zeneakadémia kistermében azon időkben adták elő *Az ember tragédiáját*, amikor a színházak azt nem tehették. Több szerepet játszott benne, de emlékszem Péter apostol monológjára, amire lehetetlen volt nem figyelni. Ugyancsak diákok adták elő ugyanott az Antigonét, amelyben a jóst szólaltatta meg.

Végigbongészva a Gabbiano Nyomda és Kiadó felsorolását szerepeiről (138-at jegyeztek le), főszerep kevés van közöttük. Fontos epizódjellemekek azonban igen szép számmal. Jó epizodista nélkül nincsen színház. Karakterábrázolása lenyűgöző volt. Ha a főszerep ezt a formációt igényelte, abban is ragyogóan helytállt. Gondoljunk Schwajda György: *Ballada a 301-es parcella bolondjáról* címszerepére, egy megbízottnak bolondnak kellett magát tettetnie, hogy megfigyelhesse a parcella sírjainak látogatóit. Ezt több évtizedig megteszi, a végén már nem szabadulhat a felvett járomtól. Vagy vegyük Csáth Géza: *Janika* című drámáját (nem összetévesztendő a végjátékkal), a fiát gyászoló apa megtudja, hogy a gyerekek nem ő az apja, hanem az albérlője.

Lehetne még sorolni a példákat, nem is keveset. Ugyanakkor minden epizódalakítása hosszú méltatást igényelne. Shakespeare *Ahogy tetszikjéből* a

méla Jaques-ot vagy Ibsen *Per Gyntjéből* a gombótos misztikus figuráját említhetnénk, ez utóbbi a műmondanivalóját hangsúlyozza: aki nem lesz maga, hanem magának elegendő, az majd az utolsó óra után a tömegbe, a gombótos kanálába kerül. Házunk táján is ismerős e megállapítás, mert odafele nem azt kérdezik majd, miért nem lettél próféta, hanem hogy tenmagad lettél-e. Nos, Kézdy György végig „maga” volt, egyéniség, hajthatatlanság, őszinteség. Ha született ipszilonos Kézdy lett volna, nemcsak művésznévén az, a gyűlöletet akkor is mélyen elítélte volna, és a humánus szószólóként alapítványt hozott volna létre. Elismerést kapott nem keveset: Jászai Mari-díj (1981), érdemes művész (1988), Ivánka Csaba-díj (2006), Magyar Köztársaság Érdemrend Tisztikeresztje (2006). Kossuth-díjat eddig nem kapott, talán posztumusz pótolják. A legnagyobb elismerés azonban a közönség szeretete. A *Szomszédok* Virág doktorját befejezettek tekintették (a forgatókönyv szerint megnősült, így eltávolodott a sorozat cselekményétől).

De a közönség kívánságára – sőt követelésére – szerepe szerint elvált, és folytatta nagy sikerű alakítását.

Személyesen hosszú évtizedek óta nem találkoztam vele, legutóbb telefonon kerestem, életéről szerettem volna írni. Udvariasan elzárkózott, de megdudtam, hogy akkor már javában írta magáról a könyvét. Felkértem egy novella felolvasására egy könyv bemutatásán, elvállalta, de utolsó nagy munkája, az Esőember próbájának időpontja megváltozott, így ez a találkozás is elmaradt.

A tragédia erősen megdöbbentett. Ezt sokan elmondhatják és el is mondják, akik látták színházban, moziban, televízióban, valamint akik figyelemmel kísérték bátor és határozott emberi magatartását.

Vissza lehet-e követelni őt? A mai technikával ez sem lehetetlen. Számos filmfelvétel őrizi alakításait, jellegzetes mosolyát, megnézhetjük újra meg újra, ebben a formában közöttünk maradhat.

Deutsch Gábor

A Kozma utcai sírkertben családtagjai, színésztársai, tisztelőinek sokasága, valamint Az Élet Menete Alapítvány vezetői és önkéntesei kísérték utolsó útjára a 77 éves korában elhunyt Kézdy Györgyöt, az alapítvány egyik alapító tagját. A vallási szertartást Verő Tamás rabbi és Nógrádi Gergely kántor végezték.

Venezuela

A Latin-Amerikai Zsidó Kongresszus Caracasban tartott ülésén kilenc dél-amerikai országból és az Egyesült Államokból mintegy hatvan küldött vett részt. A helyszíni kiválasztása is mutatja az antiszemita provokációk és a bizonytalan gazdasági helyzet miatt egyre fogyatkozó közösség iránti nemzetközi szolidaritást. A tanácskozás napirendjén a gyűlölet elleni közös stratégia kidolgozása, a regionális együttműködés elmélyítése és más kérdések szerepeltek. *Nicolas Maduro*, az ország ügyvezető alelnöke fogadta az ülészak több résztvevőjét, köztük *Ronald Laudert*, a Zsidó Világkongresszus elnökét, *Jack Terpinst*, a Latin-Amerikai Zsidó Kongresszus újjáélesztett elnökét, valamint a helyi közösség világi és vallási vezetőit. *Ronald Lauder* észrevételeire válaszul *Maduro* kijelentette, hogy megérti a zsidók aggodalmát az antiszemita megmozdulások és a holokauszt tagadása miatt, amit kormányra határozottan elítél. Az alelnök közölte, hogy „szeretnénk mielőbb felújítani a korábban megszakított diplomáciai kapcsolatokat Izraellel”, ami az országban élő zsidók számára megnyugtató lenne.

Montenegró

A 660 000 lakosú kis balkáni országban élő hittestvéreink száma néhány száz főre becsülhető. A kormány közelmúltban hozott döntése alapján az ortodox, a római katolikus és az iszlám után negyedik hivatalos vallásként a zsidót is elismerik. A múlt évben *Vadim Rabinovich* és *Joel Rubinfeld*, az Európai Zsidó Parlament társelnökei látogatást tettek Montenegróban, és találkozott *Igor Luksic* kormányfővel is. A tárgyalásokat követően a kormányzat az ország fővárosában, Podgoricában egy telket adományozott a zsidó közösségnek, ahol a közeljövőben megkezdik egy zsinagóga építését. *Jasa Alfandri*, a helyi hitközség elnöke üdvözölte a bejelentést, mert a megvalósuló templom hozzá fog járulni a vallási élet fellendüléséhez.

kovács

Májustól itt a nyilaskereszt (is)

Az Alkotmánybíróság április 30-i hatállyal megszüntette a tiltott önkényuralmi jelképek viselésének tilalmát.

Tehát. Május elsejétől már nem kell rosszallnunk a már szokott látványt, amikor különböző gárdák és hasonló szerveződések csupán stílizált nyilaskeresztes karszalaggal, kitűzővel stb. grasszálnak az utcán. Nemcsak vörös csillagos, sarló-kalapácsos embereket

fogunk látni, de képzeljük el, mázkirok, mártír-isten-tiszteletek alkalmával feketeruhás, valódi nyilaskeresztes legények között hagyjuk el a helyszínt.

Utóirat.

És ha az ominózus „Klári néni” erre is rákérdez, neki annyit kell mondani: egy holokausztról szóló film-felvétel statisztáit látja...

(K.)

Radnóti-díj, 2013

Idén az antirasszizmus világnapjához kapcsolódóan a MEASZ 13. alkalommal adja át a Radnóti Miklós Antirasszista Díjat.

Ha elegend van a gyűlölködésből, amit nap mint nap tapasztalsz, elítéled a rasszizmus minden formáját, gyere el a díjátadónkra, és JELENLÉTÜNKEL közösen demonstráljunk: NE HAGYJUK, HOGY SZERETETT HAZÁNK A SZÉLSŐJOBBRA HAJLÓK MARTALÉKÁVÁ VÁLJÉK! Legyen közöttünk béke, szeretet! Rendezzük közös dolgainkat úgy, hogy segítünk az elesetteknek, baráti jobbot nyújtunk a kirekesztetteknek! Radnóti-díjas művészeink, újságíróink évről évre visszajönnek hozzánk, hogy újabb és újabb kiállításokkal támogassák közös ügyünket. A humanista emberek köszönete jár ezért nekik.

Az ünnepség helyszíne: RAM, Radnóti Művelődési Központ (Budapest XIII., Kárpát u. 23.). Időpont: március 21. 17.00–19.00.

Közreműködik: *Bródy János, Garai Róbert, Gálvölgyi János, Hegedűs D. Géza, Keres Emil, Kulka János, Zsolnai Júlia.* A műsort *Juszt László* vezeti. Hagományaink szerint elmondják gondolataikat korábbi és ideai díjazottak: *Szevik Imre* püspök, *Kardos Péter* főrabbi és *Németh Péter* főszerkesztő (Népszava). A díjakat *Hanti Vilmos*, a MEASZ elnöke adja át.

A MEASZ 2000-ben hozta létre a Radnóti Miklós Antirasszista Díjat az antirasszizmus világnapjához kötődően. A világnapról az ENSZ döntött 1966-ban egy 6 évvel korábbi, vérfürdőbe torkollott dél-afrikai apartheidellenes demonstráció áldozatainak emlékére. A MEASZ e napon is fel kívánja hívni a figyelmet arra, hogy Magyarországon mind gyakrabban tapasztaljuk embercsoportok kitaszítását. Hangsúlyozni kívánjuk a sokszínű kultúrák egymás mellett élésének szükségességét. Idén a 13. alkalommal átadott díjat olyan személyiségek, közösségek kapják, akik, illetve amelyek példamutató kiállásaikkal, cselekedeteikkel hitet tettek az antirasszizmus mellett.

A 68 éves MEASZ a túlélésért küzd! Ne hagyjuk, hogy munkája éppen napjainkban szűnjék meg! A MEASZ céljaira 500 Ft támogatást kérünk a résztvevőktől.

Támogatói jegyek rendelhetők a measz@upcmail.hu címen. A jegyek átvehetők a MEASZ Központjában szerdánként 12.00-tól 17.00-ig (Bp. VIII., Népszínház u. 27. I. 6.). Telefon: vezetékes (1) 343-3900, mobil 06-20-597-1640.

A Magyar Parlamentből *Kövér László* házelnök 2010-ben kitiltotta díjátadónkat. Köszönetet mondunk a XIII. kerületieknek, akik immáron második éve befogadnak bennünket! Gyere el, legyünk együtt! Szükségünk van rád!

A MEASZ titkársága

Holokausztkiállítás Horthy árnyékában Gyömrő

Az Élet Menete Alapítvány vagon-vándorkiállítása 53. állomásán Gyömrőn járt. Kiemelkedő fontosságú hely. Ennek megfelelően az eseményen olyan illusztris személyek jelentek meg, mint *Ilan Mor* izraeli nagykövet, *Zoltai Gusztáv* üv. igazgató, *Gyenes Levente* polgármester, *Karsai László* történész, valamint *Forgács János* túlélő és *Verő Tamás* rabbi. Tudniillik a városban nemrégiben közterületet neveztek el *Horthy Miklósról*. Ezúttal *Zoltai Gusztáv* beszédéből idézzük.

(...) Gyömrőn úgy látszik, felébredt a régi virtus, és egyenesen Horthyvá kereszteltek át egy központi teret, amelyet végül „ligetté” szelídítettek.

Hadd húzzam alá: nem demokrácia az, amikor a kevéssé vagy egyáltalán nem tájékozott, illetve a megfélemlített, szavazni nem merő lakossággal erőstítenek meg botrányos, aljas döntéseket. Evidencia, hogy minden tettek, minden döntésnek magában kell hordania az erkölcs, az etika szigorú követelményeit is. Ezt a döntést szégyellni fogja Gyömrő lakossága.

Egy mozzanatot azért megemlítek: nem a Donhoz kivezényelt és az ott megfagyott katonák – rokonok – nevében voksoltak a helybeliek, mint ahogy nem az elégetett Weisz doktor hajdan meggyógyított betegeiről faggatták az embereket a tértáncvezéskor. Mert a Kormányzónak bizony mindkét dologhoz köze, mindkét dologban felelőssége volt, miként az ország hadba lépésében is a hitleri hadsereg oldalán (...)

Ilan Mor hangsúlyozta: az ehhez hasonló vagonok a magyar zsidóság meggyilkolását idézik. *Gyenes Levente* beszédében párhuzamot talált a zsidó és a magyar nép történelmére vonatkozóan. Mármost mindkét nép ezredéven át küzdött hitéért és megszentelt földjéért. *Karsai László* a gyömrői zsidók elhurcolásának körülményeiről szólt. *Forgács János* az Auschwitzban átélte borzalmakat idézte fel. *Verő Tamás* rabbi imát mondott.

Rossz érzéssel – és nem az elhangzottak miatt – távoztunk a rendezvényről. K. P.

Eredetileg így lett volna... Most egy park viseli a nevét

Budapest felszabadítására emlékeztek

A Magyar Ellenállók és Antifasiszták Szövetsége – Összefogás a Demokráciáért (MEASZ) mint minden évben, idén is megemlékezett a második világháború fővárosi befejezésének 68. évfordulójáról, a nyilas rémuralom áldozatairól.

A központi, vízfogói eseményt megelőzően a nap folyamán koszorúozást tartottak a Budai Önkéntes Ezred vérmezői emlékművénél, a Szabadság téri Szovjet Hősi Emlékműnél, valamint az embermentő Trom Aladár Magdolna utcai emléktáblájánál.

A vízfogónál a mauthauseni emlékmű mása körül mintegy százan jelentek meg, többségükben idős emberek, ott volt a kerület polgármestere, eljöttek MSZP-s politikusok, vallási és diplomáciai testületek képviselői.

Hanti Vilmos, a MEASZ és a FIR elnöke beszédében egyebek mellett elmondta: „Mai emlékezésünk szimbolikus. Minden magyar és nem magyar hősré és áldozatra emlékezünk, akik szeretett fővárosunkban veszítették életüket a második világháború szörnyűségében. (...) Vajon kit tekint hősnak, követendő példaképnek az a fiatal, no meg manapság az egyre inkább öncenzúrázó magyar sajtó is – tisztelet a kivételnek –, ha azt tapasztalja, hogy a honvédelmi tárca nem ma emlékezik, amikor véget ért a főváros német megszállása, amikor a fővárosban béke lett, hanem egy nappal korábban, amikor 68 évvel ezelőtt a budai Várba szorított német és magyar csapatok a szovjet ostromgyűrűből való kitörés harcát vívták, utoljára még sok felszabadítót, köztük magyar antifasiszta ellenállót is elpusztítva?”

Horváth Csaba, az MSZP alelnöke kiemelte: „Mi, a magyar baloldal

képviselői, szövetségben a MEASZ-szal és minden demokratikus erővel, tartozunk azzal az antifasiszta mártíroknak, hogy ne hagyjuk visszatérni az ordas eszméket! (...) Tettekkel minden koszorúnál és virágnál méltóbban tudunk tisztelni a fasizmus elleni harc mártírjai előtt!”

Jánosi Katalin, a Nagy Imre Alapítvány Kuratóriumának tagja, a mártír miniszterelnök unokája egyebek mellett szólt arról, hogy „a mai napon 68 esztendeje, hogy Budapest felszabadult. Ártatlan zsidó honfitársaink felszabadultak a pesti gettóból, fővárosunk pedig megszabadult a német náci és a magyar nyilas terrortól”. Majd mának szóló figyelmeztést adott: „Sokan, sok helyütt fel-emeljük szavunkat a cigány, zsidó vagy másságukkal élő honfitársainkat megvélegető, kirekesztő, gyilkos indulatok ellen. De a fasizmus nem »csak« a német, náci faji megkülönböztetés!

Körzeti kitekintő

Debrecen

Svát hó 15. napja három újévünk egyike. A Szentföldön virágozni kezdenek a mandulafák, éled a természet, a madarak is más hangnemben csiripelnek a hosszú, sötét, zord tél után. Már érezzük: közeledik a tavasz!

A DZSH is lelkesen készült erre az alkalomra, olyannyira, hogy a régóta tervezett színpad-átalakítást is végrehajtotta, így a nagyváradi hitközség népes művészeti csoportja – 38 fő – kényelmesen elfért a duplájára növelt területen.

A székházban már kora délelőtt nagy volt a sürgés-forgás. Az évtizedes hagyományt követve közösségünk tagjainak, elsősorban az időseknek, betegeknek, gyerekeknek, illetve a rendezvényünkön részt vevőknek a Nőcsoporthoz több mint 300 darab, hétféle gyümölcsből álló csoportot készített.

Kulturteremünk szépen megtelt a műsorkezdésre. A megjelenteket *Horovitz Tamás* elnök üdvözölte. Ez a nap a nemzetközi holokauszt-emléknap is, így elnökünk szólt mindazokról, akik nem érhették meg a felszabadulást, akik életük kockázatásával mentettek meg zsidókat a biztos meggyilkolástól, s köszöntötte azokat, akik túlélték a borzalmakat és velünk, közöttünk ünnepelhetnek. Két gyertyaláng emlékeztette a közönséget a világtörténelem legszörnyűbb pusztítására. Ünnepi beszédet *Aser Ehrenfeld* örökös debreceni főrabbi mondott. Az éledő természet, a leveleket, hajtásokat, gyümölcsöket hozó fákat az emberi természethez hasonlította. Tudjuk, vannak olyan fák, melyek arra mozognak, susognak, amerre a szél fújja azokat. De léteznek olyanok is, melyek csendben állnak, terméseik, gyümölcsük súlyánál fogva hangtalanok és mozdulatlanok. Érdekes és elgondolkodtató párhuzam.

A főrabbi ezt az alkalmat ragadta

meg, hogy elbúcsúzzon a DZSH-tól, öt itt töltött év után. Ezen időszak alatt több külföldi kongresszus résztvevőjeként ismertebb tette és nemesbítette a DZSH hírnevét. Beszámolt a debreceni kile mindennapjairól, fejlődéséről, előrehaladásáról. De ahogy minden kezdetnek egyszer vége szakad, ez a periódus is lezárult. Az ünnepi és búcsúbeszéde után a nagyváradi hitközség várva várt művészeti csoportja lépett fel.

Az Or Neurim táncszoport tagjainak minden porcikája egyszerre mozgott a ritmus előírt parancsára. A Villán Gyuri-kórus a tőlük megszokott muzikalitást elvárva teljesített, mint eddig mindig. Megtapasztalhatuk a Tikvah gyermekkar tehetségét is. Tagjai méltók lesznek később a Villán-kórusba bekerülni. Nem mindennapi műsort produkált a Hakeshet Klezmer Band, melynek zenészei hangszerük hamisítatlan mesterei. Mindannyian frenetikus sikert arattak.

A műsort követően *Horovitz Tamás* elnök megköszönte *Aser Ehrenfeld* főrabbi öt év alatti tevékenységét, tanításait, a felnőtt tanulótóra oktatást, a héber nyelvtanítást, a vezetőség munkájának segítségét, majd átadta az előjáróság ajánldékát.

A műsor gördülékenységét, hangulatos fordulatait a tapasztalt műsorvezetőnek, *Fehér Tamás* előjárónak köszönhetjük, aki a humorban nem ismer tréfát.

Örömteli eseménysorozatok színhelye a DZSH Pásti utcai bét hámidrás imaterme. Tévét hónap egyik szombati istentisztelete után került sor *Garamvölgyi Sanyi* bácsi 91. születésnapjának megünneplésére. *Sanyi bácsi* korát meghazudtoló egészségnek örvend. Minden reggel részt vesz a minijánban, mely számára kihagyhatatlan, és legfontosabb kötelességéhez tartozik. *Feuermann László*, a DZSH alelnöke köszöntötte őt, életpályáját méltatva. A városunkban tanuló izraeli diákok nevében a harmadéves *Gál* gratulált a nem mindennapi évfordulóhoz „Szimchá” bácsinak. A kiduson hamar elfogyott a kóser konyhánkon készült szülinapi meglepetés-torta. Az ünnepelt meghatottan köszönte meg a jókívánásokat, és hálája jeléül szombati dalokkal töltötte meg a kidust. Mázál tov bis 120, Szimchá bácsi!

A Debreceni Zsidó Hitközség pályázatát hirdet megüresedett rabbiszék/vallási vezető állás betöltésére.

Pályázati feltételek: szakirányú végzettség, elkötelezettség a zsidó vallási hagyományok iránt, hitszónoki, karitatív, vallásoktatási rátermettség és zsinagógánk liturgiai hagyományainak követése.

Előnyt jelent a hasonló munkakörben szerzett tapasztalat.

A pályázatnak tartalmaznia kell a pályázó szakmai önéletrajzát, tanulmányait igazoló okleveleinek másolatát példányát, személyes elérhetőségeit, valamint az esetleges referenciákat.

Feladatköre: a DZSH vallási életének vezetése, irányítása, a hitközség kárusz intézményeinek felügyelete (konyha, mikve stb.), közösségi oktatás-nevelés szervezése, vezetése.

A pályázat benyújtási határideje: 2013. március 15.

A pályázat benyújtásának helye: Debreceni Zsidó Hitközség, 4025 Debrecen, Bajcsy-Zs. u. 26.

A pályázatokat zárt borítékban, „Rabbipályázat” felirattal, postai úton, e-mailben vagy személyesen, telefonvezetés után kell benyújtani. Tel.: +36-30-846-1701, e-mail: dzsh@enternet.hu

Gebődésekből nincs hiány...

Ha belegebédnek sem tudom pontosan megmondani, hogy a „gebődések” kifejezés milyen tájegységnek a sajátja. Azonban nem kell ahhoz „belegebédni”, hogy legyenek ötletei az olvasónak, mert biztosra veszem, hogy olyan életérzéssel lehet kapcsolatban, amelyeket például az Újlipótvárosban már sokan átéltek.

A szerző színes témaválasztásait a hivatása és sokirányú tevékenysége nyilvánvalóan befolyásolhatta, hiszen nemcsak a Benjámin óvoda oszlopos óvónéje ő, hanem a Dohány-körzetben talmud-tórárt oktat hétről hétre a kicsiknek.

Szilágyi Judit könyvét olvasva először a műfajra vonatkozó alapkérdés merült fel bennem: „minek nevezzelek?” Kisnovella, esszé, vagy inkább karcolat? Tán nem tévedek nagyot, ha ez utóbbi mellett te-
szem le a voksomat, hiszen az érett világlátású szerző tolla nyomán a művészi képzelet által átszőtt „helyszíni riportok” sajátos műfaja bontakozik ki. Megtörtént eseményekből ragad ki egy-egy epizódot, s azt gyakran ironizáló hangvételű, kritikai célzatú, rövid, szellemes és tanulságos szépprózai megfogalmazásban adja közre.

A karcolat nagymesterei – például Csehov vagy Mikszáth – hagyományához híven Szilágyi Judit is a mindennapokból választ ki jellemző részleteket, hogy azokat felnagyítva tükröt tartson az olvasó elé.

A kötet egyik ajánlását Frölich Róbert főrabbi írta, aki a szerzőt jól ismerve, így fogalmaz: „Szilágyi Judit írásai épp olyanok, mint ő. Mikor egyetlen elolvasunk a keserű, nosztalgizáló tünő karcolatok közül, feltárul előttünk a szerző lelke és szíve. Megpillantunk néhány, a múltba fagyott egykori jelen pillanatot, s a történeteken átsüt a szeretet.

Judit szeret mesélni, szeret visszatekinteni a számára kedves személyekre és eseményekre, s írásaiban újraéli, -érti és -értelmezi a rég elmúlt történéseket. A sorok között és azokon túl élénk lép az egykor volt kislány, a gyermek, aki soha nem szűnt meg rajongani Édesanyjáért, aki most is ott él az immár felnőtt s édesanyává lett Juditban. Felcsillan ezen írásokban is a szerző ajkán mindig megélvő kedves, néha huncut mosoly, a hangulat megsimogatja a lelket, s mi is még kérleljük: »ne menj el, mesélj« még!”

Szellemes, gyakran az öniróniától sem mentes, tanulságos történeteivel a sajátos újlipótvárosi életérzés hatja át e rövid írásokat, melyek méltán érdemelték ki az ismerősök körében használt „jucis” jelzőt. *Ars poeticáját* tekintve akár a „juteszembe” vagy a „dafke” jelzővel is illethetnénk a szerző által csak „gebődéseknek” nevezett művet.

Minden érdeklődőnek szívesen ajánlom e gyűjteményt, mely hamisítatlan *jiddiskeitjével* és tanulásaival, egyedi hangvételével belekarcolja üzenetét az olvasó emlékezetébe...

(Szilágyi Judit: *Gebődések*. Logos Kiadó, 2012. 2000 Ft)

– stein –

AUSZTRÁLIA

Választások pont jom kippur napján

Helytelenül döntött Ausztrália miniszterelnöknője, amikor bejelentette, hogy a választások országa kormányára és parlamentjére jom kippurkor lesznek. Julia Gillard minden valószínűség szerint nem nézte vagy kérdezte meg, milyen nap az elkövetkező szeptember 14.

A közlés után egy nappal az összes helyi zsidó szervezet felhívta a figyelmét, hogy ez népünk legnagyobb ünnepe, és senki sem fog szavazni akkor. A zsidók, akik képviselői a parlamentnek mindkét pártból, jelezték, hogy ezen a napon templomba mennek.

Mint ismeretes, Ausztráliában kötelező a szavazás, és súlyos pénzbüntetés terheli azt, aki nem jelenik meg.

A zsidó szervezetek tájékoztatták az itteni 100 000 zsidót, hogy a törvény értelmében voksolhatnak pár nappal a választás előtt is.

Alighanem a miniszterelnök pusztán csökönységéből nem hajlandó megváltoztatni a dátumot.

Érdekes tény az is, hogy a zsidó szervezetek nem tettek komolyabb lépéseket a határozat ellen. Ez nem az első eset, hogy a jelenlegi ausztrál kormány nem veszi számításba a zsidó kisebbséget, ami csak fél százalék a lakosságban.

A jelenlegi felmérések szerint ez lesz a legnagyobb veresége a kormányzó munkaspártnak Ausztráliában.

Egy biztos, a zsidó lakosság 95%-a nem fog rájuk szavazni.

Arje Singer
Sydney

MAGÉN ISTVÁN

A háborús irodalom jelentős művei közé sorolható *Csomós Róbert* regénye, a *Vérző sziget*, mely 2009-ben jelent meg Budapesten, a Timp Kiadónál. Csomós magyarul ír, munkásságával irodalmunkat gazdagítja. Kalandos életének merész menetrendje szerint három és fél évtizedes izraeli múlt után visszatelepedett az óhazába, mert – bár kitűnően beszél héberül – könyveit anyanyelvén akarja megjelentetni. „...meg azután kit is érdekelnének ezek a történetek Izraelben, ahol mindenkinek, akinek keze-lába volt és azt mozgatni tudta, megvan a hasonló élményanyaga” – jegyzi meg szerényen. Magyarul íródott, mégis ízig-vérig izraeli. Magyar is, nemcsak a nyelve miatt, sokkal inkább Izrael helyzetéből adódóan, az elhagyott diaszpóramúlt helyszíneinek megszenvedett, átkozott és áldott kötődései, családi, rokoni kapcsolata miatt, a múlt eseményeit, hangulatait újra és újra vizionáló déja vu érzés miatt. A magyar nyelvet asszociációs képességei finomra, érzékenyre, a lelki kifejeződések átadására különösen alkalmassá teszik. A regény képei mint tükrök a tükörben, szédítő perspektívában sorakoznak. A nosztalgia fel-felizzó fűtőszálai az elkötelezettség és a tisztesség nevében mindig jelen vannak és hatnak.

A háborús regény általában tapasztalatból, megélésből fakad. Aligha lehet másként. Az élmény intenzív, sajátos és megkerülhetetlen. Norman Mailer, a Meztelenek és holtak írója a Fülöp-szigeteken harcolt a második világháborúban, Heller A 22-es csapatjában leírtakat bombázótisztként élte át, Hemingway részt vett a spanyol polgárháborúban. Csomós is életének eseményeit, átélte, megszenvedett hús-vér tapasztalatait formázta regénnyé. A háborús narratíva kellei: a fegyver-, a hely- és természetismeret, a hadászati kifejezések, a harci cselekmények közötti stresszhelyzetek meg a harcok során elviselt közös szenvedésből, egymásrautaltságból származó testvériség és áldozatkészség művészi ábrázolása. Csomós könyve megfelel mindezeknek a követelményeknek. Izrael háború egyedi, más háborúkkal aligha összehasonlítható. Az izraeli katonai felelőssége közvetlen: a családját, az otthonát, a bajtársait, a hazáját védi „...a legjobb eset, ha a beszivárgók átvágják a kötelességét elhanyagoló katonák torkát – oktatja Eisenberg őrmester újoncait az őrségben való elalvás következményeiről. – (...) Ennél sokkal rosszabb, ha lebirkozák, fogságba esik, és hosszú kínvallatás után borotválják meg a nyakát. De a legrettenetesebb, ha én törölöm ki a csipát a szeméből, mert akkor...”

A könyv különleges értéke, hogy betekintést enged abba a közegbe, melyben az antiszemitizmusból terhelte, kisebbségi komplexusoktól zavart „gáluti” zsidó katonává, az izraeli hadsereg különlegesen kiképzett harcosává, izraelivé válik. „Avner Ben Eliézer hadnagy vagyok, harminckét évvel ezelőtt Budapesten az Akácfa utcában születtem Erdős András néven. Jelenlegi becenevem az »Ördög«. Ha szolgálatban szölitok meg valakit, vagy ti kérdeztek tőlem, felpattantok, mint a nikkelbolha” – mutatkozik be a kiképzőtiszt. Norman Mailer Meztelenek és holtak című regényében az amerikai hadsereg felderítő osztagának zsidó katonája nem meri átugrani a szakadékot, fél. Pesszimista, kishitű, talán gyáva is. Elvétí az ugrást, lezuhan, és meghal „...a félelmet csak egyféleképpen lehet legyőzni, ha halottnak hiszi magát az ember, és akkor már nincs mitől félnie. Az »Ördög« tanítása jut eszembe és tényleg, hirtelen kattan bennem valami.”

Olvasónapló Vérző sziget

A regény magyar és európai vonatkozásai az 56-os forradalom, a József körúti harcok, aztán a Rákosi-korszak néphadseregének alaki kiképzései, a kecskeméti ejtőernyős ugrások, majd a Fő utcai katonai börtön és a szökési szándék miatt fenyegető halálos ítélet. Meg a nyugat felé tartó halálmenetben vánszorgó nagymama és édesanya. „Egyik idős nénike ismerősnek tűnő fakult kendője alól az Auschwitzban mártírhalált halt nagyanyám csodálatos, égszínké szemei tekintenek vissza rám.”

A fejezetcímek pusztá évszámok, jelentőséget adva a múlt időnek, a történelemnek, a kornak, a betegségeknek, melyek legyőzhetetlenekeket. Az évszámoktól évszámig leszakasztott sorsok, emberek sorsa, egy népe, egy országé, Izrael Államé. A hármas egység, bevezetés, tárgyalás, befejezés körvonalai kitapinthatók, keretbe foglalják a regényt. Kapaszkodók ezek, mint egy jól kiépített korlát szelvényei a szakadék szélén. Az író erős kézzel gyúrja az anyagot, szobrászként formázza, tépi, gyömöszöli. Eseményeket idéz fel, fantáziája az ókorban csapong, meg más földrészekre, ha kell, kozmikus messzeségben. Olykor-olykor csak megvillantja a történet magyarországi referenciáit. Pedig szinte halljuk az 56-os karabélyok závárcsattogását, melyekkel a forradalmár a T-34-esek kémlénylítésébe lő. Ennek az ismeretnek nagy hasznát veszi tizenegy évvel később, amikor már mint a golániak katonája egységével felfelé araszol a lejtőn, embertelen közelharcban a Golán-fennsíkért. Harc közben, a robbanások önkívületében felrajzolódik a szabadság és a diktatúra kontúrvonalai, a déja vu rémálom: „Jó két évtizeddel ezelőtt, a Bajtárs nevű katonai tudósítójaként (...) az agyamosott Rajk László elgyötört arcát néztem... (...) – Miért tette ezt Rajk László? – Mert gyűlölöm a magyar népet, különösen a munkásosztályt!”

Különleges ország, különleges teret. A sivatagi harcmodor, az erőfeszítés, a férfias helytállás helyszínei meg a barát emléke, Lupu, a cimboráé, a Romániából alijázott vagányé, akinek eredetileg Lefkovits Lupu volt a neve, héber nevén Gur Zeév (Farkaskölyök), „...aki nekem már örökre csak Lupu maradt”, a katonatárs, aki a kiképzés döglesztő szüneteiben obszcén történeteivel hűti le a kedélyeket meg a többiek, a deheriozáló becenevekkel illetett goláni bajtársak, a nagyevő Dagadt, a hórihorgas Colos, a pofozkodó Dilis Farkas meg a komikus Braun fivérek. Egymástól elmaradhatatlanok, kiképzésen, tartalékos szolgálatban, háborúban... „...Lupuval a robbanások zaját, a motorok zúgását túlordítva igyekszünk kommunikálni. Szakállas vicceket mesélünk egymásnak...” Egy patetikus szót, egy nacionalista szöveget, egy nemzetieskedő frázist sem lehet kicsikarni egyikükből sem.

„Szétpattanó kövek, a gellert kapott lövedékek zúgása betölti a mindenséget. A hátunk mögött dzsipre odateselve egy Tolár-ágyú, az most odasújt a legközelebb szikrázó tűzokádó sárkányra, és egyből telibe is talál. Na ezt két napja még nem néztem volna ki a nyeszlett, kiálló fogú, szeplős fiúból meg a zömök, pocakos töltőlövészéből.”

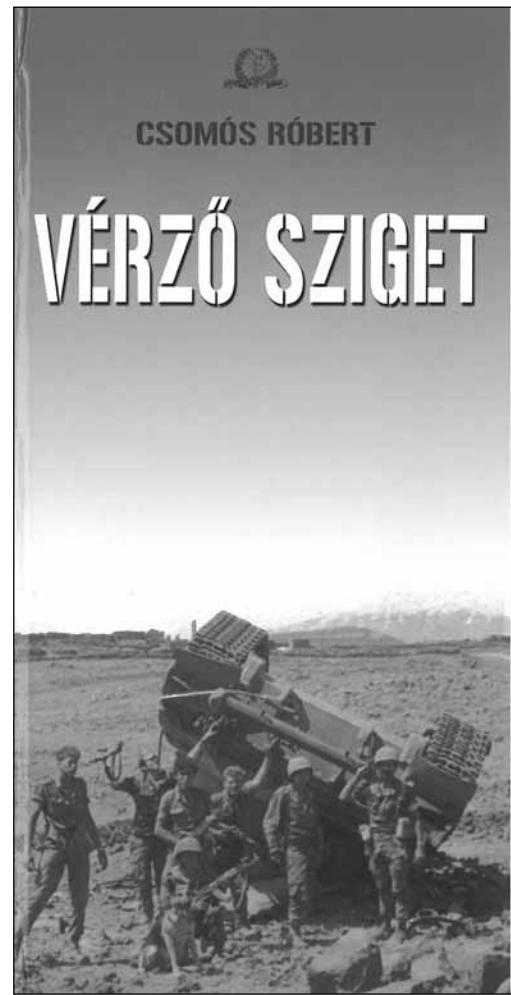
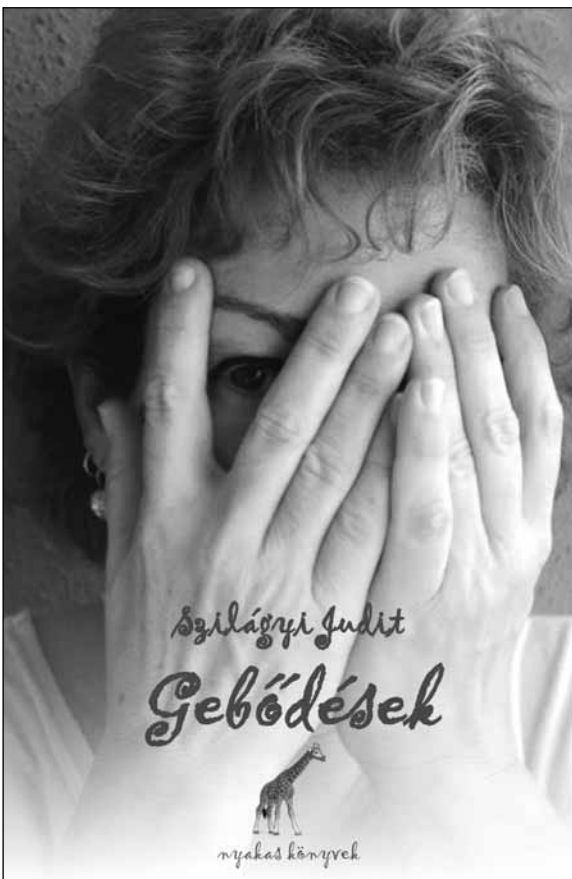
Igazi katarzis. Éjszakai csata, pokol. Lejtőn felfelé folyik a harc. „Jól kihallani a fémbe, majd az emberi testekbe csapódó lövedékek hasonló hangját, a meglőtt bajtársak sikolyát, hörgését, kiáltását. (...) ...végtelennek tűnő tűzpárbaj kezdődik, (...) fülrepszító robbanások tűzfalat emelnek előttünk, de a mi tankjaink ágyú, géppuskái is osztják a halált.”

Semmi szentimentalizmus vagy önsajnálás. Profán közlések komolykodás, fontoskodás nélkül, inkább gyilkos humor, vagány fölényeskedés. A történelem is viccelődik: 1956-ban az egyiptomi hadsereg a Szovjetunió, a „Nagy barát önzetlen ajándékát, a teljes hadfelszerelést hátrahagyva menekült át a csatorna túoldalára. Mikor az araboknak ez sem volt elég tanulságos, 1967-ben megtette még egyszer, majd 1973-ban harmadszor is”.

Maszadán avatják a tisztet. Az eskütételnél a golániak díszőrséget állnak. A Jeruzsálemből idemenekült ezer zelóta négy évig tartotta a várat a világ legerősebb hadseregének négy légiójával és a hűbéres fejedelmek csapataival szemben. „...csaknem kétezer évvel ezelőtt a kiállított őrszem talán éppen innen, ahol most én állok, figyelte Flavius Silva légióinak alatt pislogó táborát” – írja Csomós megrendülten. Maszadáról senkit sem vittek el Rómába rabslógnak. Kiválasztott tűz ember ölte meg a többi, majd sorsot vetettek, ki legyen az az egyetlen, aki megöli kilenc társát, majd a kardjába dől. Azóta Maszada a zsidó helytállás és hősiesség szimbóluma. „Oldalt sandítva nézem a fiúkat, a mindig cinikus Lupu most kőből faragott szobor, Dagadt is márványba merevedve, moccanás nélkül bálul a fénybe. Dilis farkas elszántan szorítja össze a száját. A Braun testvérek szemüveges alakja most nem komikusnak, nagyon is katonásnak látszik. (...) Büszkeség tölt el, hogy én is itt lehetek közöttük, hogy bár a fáklyás négyeseg egyik névtelen oszlopa vagyok, de mégis csak egy harcos az Ő seregében.”

Az arab tengerben meghúzódo aprócska sziget, Izrael Állama, ezer sebből vérzik.

Felharsannak az eskü szavai. Maszada többé nem eshet el! „Amen, mondom rá magamban.”

IZRAELI SZÍNES

Betlehem: vallási jövés-menés

A közel-keleti népétel, a falafel adagja 5–10 sékel, de a szállodai árak is jóval olcsóbbak – 25 dollár egy éjszakára – Betlehemben, mint a macskaugrásnyira lévő Jeruzsálemben.

Érkeznek is a turisták tömegével, aminek következtében a 32 ezer lakosú város soha nem látott gazdasági fejlődésnek indult.

Betlehem, amely a második intifáda idején számos jeruzsálemi merénylet kiindulópontja volt, sokan meghaltak és százak megsebesültek, most csendes.

Míg 2009-ben egymillió turista ke-reste fel, 2011-ben számuk már másfél millióra volt tehető, ami a Palesztin Hatóság turistaforgalmának kétharmada.

Számos új szállodát építettek, a legelőkelőbb az Intercontinental, mely a biztonsági kerítés izraeli oldaláról néz le a városra, melynek délkeleti részén a francia kormány pénzéből nagy ipari körzet épült, a másik oldalán pedig hatalmas kongresszusi központ.

Az UNESCO nemrég nyilvánította a világörökség részévé a Születés Templomát.

Mindezek ellenére Betlehem, ahol valamikor a keresztények abszolút többségben voltak, mára muzulmán város lett. A polgármesteri hivatal szerint a keresztények aránya ma 40%, ugyanakkor a Héber Egyetem kutatási adatai szerint ez az arány már 1995-ben is csak 35% volt. Megbízható forrás szerint a keresztények aránya ma Betlehemben nem több, mint 20–25%.

A demográfiai változás már 1948-ban elkezdődött, amikor sok ezer menekült érkezett a városba, létrehozva a mai napig létező három menekülttábor. A másik befolyásoló tényező, hogy a muzulmán lakosság az utóbbi években egyre inkább a vallás felé fordul. Erre utaló jel, hogy valamikor alig lehetett látni csadort viselő nőket, ma pedig alig van, aki nem a hagyomány szerint öltözik.

A keresztények saját állításuk szerint egyre inkább vallási gettóban érzik magukat.

A vallási és kulturális ellentét elsősorban a fiatalok körében okoz problémát. A legfrekvenciáltabb találkozási pont a katolikus egyetem, ahol számos muzulmán fiatal is tanul.

Az eddigi leghíresebb eset, amikor az egyetem egyik tanácskezelő professzorának a lánya azért tért muzulmán hitre, hogy házasságra léphessen egy ott tanuló diákkal. Ez saját családjában az áttérés miatt, a fiú családjában pedig az ősi muzulmán hagyomány – miszerint a menyasszony családja a házassággal automatikusan a

nemzettség részévé válik – miatt okozott válságot. Mivel a lány családja keresztény maradt, a fiú családja egy számára elfogadhatatlan helyzettel állt szemben.

Egy másik alkalommal a keresztény lány kénytelen volt a jeruzsálemi pátriárka rezidenciáján védelmet kérni, mivel a muzulmán fiú családja életveszélyesen megfenyegette.

Ami azonban nemrég történt, még betlehemi muzulmán körökben is teljes elutasításra talált. Ugyanis az egyik műezzin azt találta mondani, hogy „szombat után jön a vasárnap”, ami itt egy ismert mondás, és azt jelenti, hogy ha a zsidókkal végeztek, akkor a keresztények jönnek sorra.

A képhez még az is hozzátartozik, hogy a keresztény felekezetek vezetői – kivéve a görögkeletieket – egyértelműen a palesztinokat támogatják. Időnként szélsőségesebb kijelentéseket tesznek, mint maguk a muzulmánok. Ez egyébként megfigyelhető a keresztény kisebbségeknél Libanonban, Szíriában és Egyiptomban is. Azonban ez a túlkompensáció már Arafat idején (akinek felesége, Szuha szintén keresztény származású) sem óvta meg őket az erőszakos cselekedetektől.

A második intifáda idején Beit Dzsalla, Betlehem keresztények lakta elővárosa szenvedte a legtöbbet. Akik innen lótték Jeruzsálem Giló nevű kerületét – túlnyomórészt a Tamari (az Izrael területén élő, létszámában legnagyobb) beduin törzs tagjai, akik akkor is és ma is a környék leghírhedtebb autótolvajjai és fegyvercsempészei –, a rakéták kilövésállását keresztény templomok és intézmények mellé helyezték. A polgárok Arafathoz fordultak, hogy közbenjárásukat kérjék a tűz beszüntetése érdekében. Ez azonban úgy feldühítette a beduinokat, hogy betörték a keresztények házaiba, és „intifádaadó” követeltek. Aki nem volt hajlandó fizetni, azt bántalmazták.

Erőszakos cselekményekre máshol is sor került templomok, kolostorok, keresztény üzletek és magánszemélyek ellen. Ennek következtében a második intifáda alatt ugrásszerűen megnőtt az elvándorlás.

Ha ma kérdezzük a keresztényeket, a legtöbben attól tartanak, hogy ez a csend csak ideiglenes.

A keresztények eddig három alkalommal próbáltak meg közeledni Izraelhez. Kétszer kudarcot vallottak, egyszer részleges sikerrel jártak. Az első alkalom a hatnapos háború után volt, amikor is a város 550 hangadója fordult az Eskol-kormányhoz azzal a kéréssel, hogy Izrael anektálja Betle-

hemet. Kérésüket azzal indokolták, hogy a keresztény világ két fő szent helye, a jeruzsálemi Sírtemplom és a betlehemi Születés Temploma egy közigazgatási egységen belül maradjon. A kormány elutasította a kérést.

Második alkalommal az oslói egyezmény aláírása után fordult Elias Freij polgármester Rabin miniszterelnökhöz azzal, hogy Izrael ne ürítse ki a várost. Rabin azt mondta, hogy fontolóra veszi, amennyiben hivatalos levél formájában megkapja a kérelmet. Erre nem került sor, így Izrael kiürítette a várost.

A harmadik eset 2003-ban, a biztonsági kerítés építése kapcsán történt. A legtöbb keresztény intézmény és tulajdon ugyan közvetlen a kerítés mellett, de palesztin oldalra került volna. A keresztények a nyomvonal megváltoztatását kérték, amit végül is Izrael – a Vatikánnal folytatott tárgyalások után – teljesített. Így a keresztény intézmények az izraeli oldalra kerültek.

Az egész Közel-Keletre jellemző az utóbbi években tapasztalható folyamatos keresztény elvándorlás. Egyiptomot 100 ezren, Irakot több tízezeren hagyták el. A fent említett Beit Dzsallából 25 ezren vándoroltak ki, többségük Chilébe, illetve más dél-amerikai országba. Mára 6 ezer keresztény maradt a városban.

Jeruzsálem keresztény lakossága is csökken. Míg 1946-ban 31 ezren (a lakosság 19%-a) éltek a városban, mára ez a szám 14 500-ra csökkent (2%).

Meg kell jegyezni, hogy a csökkenéshez hozzájárul az alacsony születési szám is.

Jelenleg a Palesztin Hatóság vezetői Betlehemben erőfeszítéseket tesznek, hogy kijavítsák, amit elődeik elrontottak. Ugyan a Hamasznak is van képviselője a városi közgyűlésben, de a polgármesteri poszt hagyományosan a keresztényeknek van fenntartva. Mind a leköszönő polgármester, Viktor Batarsa, mind az újonnan választott Vera Baboun (aki a Fatahhoz áll közel) a turizmusra mint a város jövőjének biztosítékára helyezte a fő hangsúlyt.

A várost mindenütt csinosítják, az utcákat naponta háromszor(!) takarítják.

Egy, a keresztények körében végzett felmérés szerint – amely elsősorban a kivándorlás okát vizsgálta – az első helyre a gazdasági helyzet került, a másodikra a környező társadalom nyomása, és csak a harmadikra a vallás.

Mára a kivándorlás gyakorlatilag leállt, és mindaddig így is marad, amíg a helyzet Betlehemben stabil. Ha azonban újrazavargódnak a zavargások, a folyamat újbóli felerősödésére lehet számítani. Ugyanis a keresztényeknek nincsenek fegyvereik, nem áll mögöttük a nemzeti vagy törzsi támogatás, ami a muzulmánok esetében adott. Ezenkívül mobilizáló erőként hatnak a külföldön már meglévő családi-gazdasági kapcsolatok, az iskolázottság, és az, hogy szinte mindegyikük több nyelvet beszél.

(leharblog)

Hol a jobb és hol a bal?

Eitan Haber (72) újságírói pályája fénykorát Jichak Rabin sajtófőnöki posztja jelentette. A miniszterelnök tragikus halála azonban az ő egzisztenciáját is megtörte. Megjelennek még írásai a Jedit Ahronótban, de a feltörekvő fiatal utódok már vajmi kevés figyelmet fordítanak munkájára és személyére, bár ő mindent elkövet, hogy a figyelmet maga felé terelje.

A sajtó-brancsban (már akik elég öregek, hogy a hatvanas évekre is emlékezzenek) néhányan Alekszej Adzsubejhez hasonlítják őt. Adzsubej egykor sztárújságíró volt Moszkvában. Csillagszerű ragyogását nem annyira tehetségének vagy szellemének köszönhetette, hanem annak a ténynek, hogy N. Sz. Hruscsov veje volt. A pártfőtűkár bukása után azonban az ő nevét is sürgősen elfelejtették.

Visszatérve Haberre, a napokban, a koalíciós tárgyalások vagy inkább tárgyalási próbálkozások napjaiban érdekes gondolatot vetett fel – éppenséggel a telep mozgalom „Aruc 7” internetes portálján. Egy olyan gondolatot, amely nem kevés izraeli polgárt foglalkoztat – van, akit aggaszt, van, akit reménységgel tölt el.

„Netanjahu területeket fog átadni a palesztinoknak. Még Jeruzsálemből is. Idővel szinte mindent, amit követelnek.

Emlékezzünk csak: ki vonult ki a teljes Szináj-félszigetről? Ki adta fel Jamit városát? Menachem Begin, a Chéрут, az izraeli széljobb kérelhetetlen politikusa.

És ki ment el a madridi békekonferenciára? Jichak Samir, Begin harcostársa a britek ellen harcoló Irgun szervezetben. (A brit mandátum éveiben a jobboldali szemléletű partizánszervezetet a Ben Gurion vezette Mápáj – Munkáspárt – terroristának tekintette.)

Na és ki vonta ki erőnek erejével a Gázai övezetből a zsidó lakosságot? Ariel Saron, a jobboldal egykori példaképe.

És Netanjahu egyezett bele Hebron és környéke átadásába a Palesztin Autonomiának a Wye egyezmény keretében, és sorolhatnám...” – majd hozzátette: a teljes képhez az is hozzátartozik, hogy az amerikai és európai nyomásnak semmilyen izraeli kormány nem tud tartósan ellenállni. „Netanjahu mindenképpen gondoskodni fog róla, hogy leendő koalíciós partnerei ne köthessék meg a kezét, legyen szó gazdasági vagy külpolitikai kérdésekről” – véli Eitan Haber.

Gondolataihoz kiegészítésképpen idézhetnénk egy palesztin politikus interjúját, amit egy izraeli internetes portálnak adott: „Izrael valamennyi háborúját 1948 óta mindig baloldali, szocialista kormányok indították.”

El lehet gondolkodni rajta, hogy merre is van a jobb, és merre a bal. A jobb példát éppen Eitan Haber életműve szolgáltathatja, aki a szélsőjobboldali „Chéрут” lapban kezdte újságírói működését, és lett belőle a békepárt lelkes támogatója.

H. L.

2020: ramallahi rumli?

A Palesztin Autonomia Központi Statisztikai Hivatalának „globális népszámlálása” szerint a Földön összesen 11,6 millió palesztin él. 2020-ra létszámuk a Közel-Keleten eléri a 7,2 milliót, szemben a zsidó lakosság általuk ekkorra becsült 6,9 milliós létszámával.

A palesztinok már három éven belül, vagyis 2016-ig elérik a zsidók létszámát, onnantól pedig egyenes az út a többség felé – legalábbis a palesztin statisztikai hivatal becslése szerint.

A ramallahi statisztika további adatai: a Nyugati Parton (Ciszjordániában) 2,7 millió, a Gázai övezetben 1,7 millió, vagyis a „Területeken” összesen 4,4 millió palesztin arab él, Izraelben 1,4 millió, az arab államokban 5,5 millió, és 655 000 a világ többi részén.

Az átlagos palesztin család 2012-ben 5,6 fős volt, ez alacsonyabb, mint az 1997-es 6,4 fős adat.

„Mindez egy demográfiai krízist vetít előre, amely veszélyeztetheti a két-állam megoldást, végül pedig a de facto egy-állam megoldáshoz vezet” – nyilatkozott Hanan Ashrawi vezető PFSZ-politikus és entellektüel a ynetnek, a Jedit Ahronot napilap internetes kiadásának.

Nem érdekeltlen figyelembe venni a ynet hírportál fenti posztjához érkező kommentek, olvasói hozzászólások közül néhányat.

„Máris egyenlő” – írja egy tel-avi vi hozzászóló. „Ha figyelembe vesszük, hogy a szavazatra jogosult izraeliek 11 százaléka külföldön tartózkodik (valószínűleg tartósan), a két népesség létszáma máris azonosnak tekinthető.”

Erősen vitatott témát vet fel egy másik olvasó.

„A »Palesztinának« nevezett terület 77 százalékat a britek jogilag átadták az araboknak, ahol szabadon gyakorolhatják az önrendelkezést. Ezt a területet a Jordán folyó és az Arab-sivatag között átnevezték »Transzjordániának«, majd »Jordániának«. A zsidóknak jogilag megmaradt az eredeti terület 23 százaléka, a Jordán folyó és a Földközi-tenger között. A zsidók pedig ezt a területet héberül »Izraelnek« nevezik.

Ez az 1921/1922-es jogi felosztás (legal partition) 1945-ben bekerült az ENSZ Alapokmányába, a 80. cikkely alatt.”

H. L.

Metzger: nő is tanúskodhat

Jona Metzger, Izrael állam askenáz főrabijának irányelvet adott ki a rabbinátusok számára, amelyben az áll, hogy el kell fogadni, ha egy nő tanúskodni szeretne a házasulandó felek mellett.

Ez a jogi lépés akkor lép életbe, amikor egy nő a házasságot kötő fél számára tanúsítja, hogy az illető nem házas. Metzger elmondta, hogy az egykori hárdi spirituális vezető rabbitól, Jozsef Sálom Elijásivtól kapott engedélyt ebben az ügyben.

A Jerusalem Post értesülései szerint néhány helyi rabbinátus elutasítja ezt az irányelvet, annak ellenére, hogy semmilyen hatással nincs a zsidó jogra, és Metzger több mint egy éve adott engedélyt arra, hogy nők is tanúskodhassanak ilyen esetekben.

A Jerusalem Post öt rabbinátust kérdezett meg, közülük három úgy nyilatkozott, hogy nem engedélyezi a női tanúskodást.

Az ITIM nevű vallásos jogi képviselőt ellátó csoport azt állítja, hogy ez a jelenség széles körűvé vált.

A zsidó vallásjog általában tiltja a női tanúskodást a házasság ügyében, habár akadnak kivételek. A házasulandó félnek két tanút kell vinnie, akik a rabbinátus előtt igazolják, hogy az illető hajadon/nőtlen. Ez csupán bürokratikus lépés, nem írja elő a zsidó jog, ennél fogva pedig a zsidó jogban nincs akadálya annak, hogy nők is tanúskodjanak a házasulandó fél mellett.

A vallási szabadságjogokért küzdő egyik csoport, a Hiddus üdvözölte a döntést: „A Főrabbinátus rájött arra, amit a felvilágosult világ már sok éve magának vall: a nő tanúskodása egyenértékű a férfiéval.”

Uri Regev, a Hiddus igazgatója, aki reformabbí és ügyvéd egy személyben, figyelemmel kíséri majd, hogy a „szélsőséges helyi rabbinátusok” be fogják-e tartani az irányelvet.

(Jeremy Sharon / Jerusalem Post, Mazsihisz)

Fagyasztják a tumort

Egy forradalmian új módszerrel elfagyasztják a mellrákos daganatot egy tel-avi klinikan, az eljárást nemskára a többi tumorfajta is alkalmazni fogják.

Eddig 30 páciensen próbálták ki nagy sikerrel a műtétnél sokkal kevésbé kockázatos és fájdalommentes beavatkozást. Egy mínusz 170 fokra lehűtött tüt vezetnek be a tumorba, és azzal folyékony nitrogén fecskenedeznek bele. Az alacsony hőmérsékletől olyan károsodást szenvednek a rákos sejtek, amelytől már ártalmatlanná válnak.

– Nemcsak kicsi, de golflabda méretű tumor esetében is nagy sikerrel alkalmazható – mondta el a betegek számára nagyon jó hírt a Daily Telegraphnak az IceCure Medical nevű klinika orvosa, Hezi Himelfarb. – A beavatkozást negyedóra alatt el lehet végezni, ráadásul a betegeknek nem kell egy hétig bent maradniuk a kórházban, mint a hagyományos műtét után, hanem néhány óra múlva hazamehetnek.

(blikk.hu / H. G.)

Az Országos Rabbiképző – Zsidó Egyetem oldala

Sikeres rabbikat ad a neológiának az ORZSE

Hét év kemény tanulás, több mint 200 vizsga vezet el a diplomáig

Az Országos Rabbiképző – Zsidó Egyetem nemzetközileg elismert zsidó vallástudományi intézmény, amely 1877 óta folyamatosan működik. Fő célja magyarországi neológ, a háború előtt kongresszusnak nevezett rabbik képzése. Schöner Alfréd rektor büszke arra, hogy az ORZSE hajdani diákjai vallási vezetőként az egész világon megállják a helyüket.

A neológ gondolkodásmód középpontjában az istenhit és a zsidó vallástudomány áll – mondja Schöner Alfréd, az ORZSE rektora. Ez magában foglalja egyrészt a zsidóság iránti vallási elkötelezettséget, a hagyomány tiszteletét, másrészt a tudomány kitaró szeretetét. Neológ rabbi Magyarországon az lehet, aki zsidó vallású, a zsidó tradíció és törvény szerint él, valamint megfelel azoknak a követelményeknek, amelyeket tanulmányai során az ORZSE vele szemben támaszt.

A kötött program két részből áll. Az első négy év rabbihelyettesi végzettséget ad. E fejlemény már a modern felsőoktatási törvény, az úgynevezett bolognai rendszer következménye, amely először BA, azaz Bachelor (alap) végzettséget ad. Utána a hallgató még két, esetleg három évet tanul – ez esetben MA, tehát Master (mester) fokozatot kaphat.

Az osztott képzésen kívül az ORZSE-n létezik osztatlan képzés is. Ha valaki nem akarja tanulmányait négy év után befejezni, hanem folyamatosan végzi őket, akkor gyakorlatilag ugyanannyi idő alatt (rabbihelyettesi oklevél nélkül) rögtön rabbidiplomát szerezhethet.

Az ORZSE-t először 2000-ben, majd utána 2010-ben akkreditálták. A második akkreditáció 2017. december 17-ig érvényes. Az egyetem minden részét hazai és külföldi, elsősorban amerikai és izraeli tudósok majdnem egy héti vizsgálták, tartalmi és formai szempontok alapján. Az ORZSE akkreditációs minősítést kapott, ami azt jelenti: az itt szerzett diplomát bárhol a világon a neológ vagy ahhoz közel álló irányzatú közösségekben, az Egyesült Államoktól Dél-Afrikáig, valamint Európában minden országában elfogadják.

Az elvárásokat illetően már az is sokatmondó adat, hogy a diplomáig mintegy 200 sikeres vizsgán át vezet az út. Ha pedig az érintett PhD-fokozatot akar szerezni, az elvégzett hét év után további 3 év doktori isko-

Schöner Alfréd rektor átadja a judaisztika szakon végzett Prima Primissima-díjas Virág Emesének a diplomát

la vár rá, majd még 2 esztendő, amíg megírja a disszertációját.

Magyarországon jelenleg mintegy tizenöt neológ rabbi végzi hivatását. Az elmúlt tizenöt évben tíz rabbi-jelölt kapott diplomát. Sikeres rabbi, egy közülük tavaly lett PhD, a másik idén védi meg a dolgozatát. Egy rabbi jelenleg állás nélkül van,

kettő alijázott Izraelbe. Két rabbi-helyettes jövőre szerzi meg a rabbidiplomát.

Az új rabbi fiatal, önálló, kreatív emberek, akik friss színt hoztak a zsidóság életébe – hangsúlyozza az egyetem rektora. Az ügy iránti alázatukkal azt folytatják, amit az elődök annak idején létrehoztak.

Zsinagógák és vallási vezetők, akik az elmúlt 15 év alatt újjáformálták közösségeik arculatát

Budapest:

- II. kerület: Frankel L. úti zsinagóga – *Verő Tamás*
- IX. kerület: Páva utcai zsinagóga – *Totha Péter Joel*
- XI. kerület: Lágymányosi zsinagóga – *Radnóti Zoltán*
- XIII. kerület: Dózsa György úti zsinagóga – *Darvas István*
- XX. kerület: Pesterzsébet és
- XXI. kerület: Csepel: *Fináli Gábor*

Vidék:

- Nagykőrös–Kecskemét–Kiskunhalas – *Róna Tamás*

A határokon túl:

- Révkörmő (Szlovákia, Felvidék) – *Paszternák Tamás*
- Szabadka (Szerbia, Vajdaság) – *Stefan Lany és Negyela László Márk*
- Zágráb (Horvátország) – *Kotel Da Don*

Az ORZSE oktatóinak és hallgatóinak tudományos tevékenysége (önálló és szerkesztett kötetek, lektori és fordítói munkák, tudományos, ismeretterjesztő, tudománypopularizáló cikkek és tanulmányok, konferencia-előadások)

Oktatók: **több mint 2000 publikáció**

Hallgatók (főleg doktori iskolások): **423 publikáció**

(Forrás: Zima András történész kutatása)

Bajától Gyöngyösig virágzik a vallási élet

A hit, a tudás és a jó cselekedet hármasságát vezérli Róna Tamás rabbi

Tizenkét település tartozik hozzá, három működő zsinagógával. Róna Tamás az Alföldi Régió vallási vezetője. Tagja a Keresztény–Zsidó Társaság elnökségének és a Keresztény–Zsidó Tanácsnak. Az ORZSE-n szentírásstudományt és Talmudot–héber jogtudományt oktat.

Amikor valaki csodálkozik, mennyi munkája van *Róna Tamás* rabbinak, ő mosolyogva válaszolja: „Hála legyen érte az Örökkévalónak!” 2005-ös rabbi-avatója óta ő az Alföldi Régió vallási vezetője. Feladatai teljesítésében szilárd ars poetica vezérli, amely a hit, a tudás és a cselekedet hármasságára épül.

Mint mondja, egy zsidó hitközség attól működik jól, ha rabbi-jának szavai komoly meggyőződésről vallanak. A Pirké Ávotból idéz: „fontos a Szentírás tanulmányozása, mert onnan tudod a lelket megerősíteni”, valamint: „beszélj keveset, de tégy sokat”. Mert a szónak teremtő ereje van, ha az ember tartalmat ad neki, mégpedig jó cselekedetek által – mondja Róna Tamás. Amint Sámáj tanítja: „Fogadj minden embert úgy, mintha hazatérne hozzád.”

Róna Tamás rabbi

Róna rabbi tapasztalata szerint a fenti hármasság megtartja az embert a hivatás útján. A zsidóság arra lett kiválasztva, hogy hidat építsen, amely a legmélyebb szakadékokat is képes áthidalni – teszi hozzá. Empátia nélkül nem létezik zsidóság. A teremtett ember életének elsődleges értelme ugyanis a boldogság, így boldogtalannak lenni a legnagyobb bűn. S mivel felelősek vagyunk egymásért, meg kell tudnunk, mivel szerezhetünk örömet a másiktól.

Ezek az eszmék vezérlik Róna Tamás rabbi munkájában immár 15 éve, amikor 22 éves rabbi-képzős hallgatóként az ORZSE rektora felkérte, tartsa meg Kecskeméten a péntek esti, majd a szombati istentiszteleteket. A kecskeméti hitközség 20 esztendeje alakult újjá. Tizenöt év alatt Bajától Gyöngyös-ig 12 közösség elevenedett meg a régióban az egyház, a kultúra, a tudomány és a sport területén. Három működő zsinagógájuk van: Nagykőrösön, hála a Feldmájer család törődésének, egy 233 ülőhelyes, ahol a pótszékekkel együtt és állva akár 500-an is elférnek; Kiskunhalason egy különleges faszerkezetű; Szolnokon pedig a kis zsinagóga fogadja a hívőket. A régió központja Kecskemét, az ország legdinamikusabban fejlődő települése.

Kiskunhalason nyáron hatvan 3–7 éves gyerek táborozott. Megszervezték a Keresztény–Zsidó Társaság nyitott konferenciáját a chanukkáról, volt fánksütés és a legfiatalabbaknak workshop. Róna Tamás a 12 település ellátásához sok segítőt toborzott maga köré: judaisztikatanárokat, szociális munkásokat, liturgikusokat. Skype-on, e-mailben tartják egymással a kapcsolatot. Van regionális központi website-juk, a taghitközségeknek külön weboldaluk, a közösség tagjai minden héten elektronikus körlevelet kapnak. Mindebben Róna rabbi *Feldmájer Péter*, az Alföldi Régió elnöke, *Grósz Andor*, a kecskeméti hitközség világi vezetője és számos lelkes hívő támogatását élvezi.

Több ezer embert szólít meg a Frankel

Verő Tamás rabbi felhasználja a technika vívmányait a kapcsolattartásra

A legsikeresebb fiatal rabbik közé tartozik a fővárosban. Neki köszönhetően a budai Frankel-zsinagóga ma a BZSH egyik leglátogatottabb közege. Verő Tamás a fiatalokat megszólító oktatással, gyermekbarát programokkal, színes kulturális rendezvényekkel teszi vonzóvá a zsidóságot.

Hagyománytisztelő budai családban nőtt fel. *Verő Tamás* rabbi hatévesen járt talmud-tórára a Frankelbe, gimnáziumi tanulmányait az Anna Frankban végezte, érettségi előtt pedig már részt vett a Hasomer Hacair (Ifjú Ór) nevű cionista ifjúsági szervezet munkájában. Zsidóságot akart tanulni, így jelentkezett a rabbiképzőbe. *Schweitzer József*, *Schöner Alfréd*, *Domán István* személyes példája lebegett előtte. A rabbiképzőt Schöner rektorsága alatt végezte el, akinek ma is hálás azért, hogy a héber nyelvvisz-

ga mellett a fiatal rabbijelölteknek kötelezővé tette a pedagógia elmélyült tanulmányozását. Hiszen a rabbi elsősorban tanító – vallja mesterével együtt Verő rabbi, aki idén védi meg PhD-disszertációját.

A Frankel-körzet vallási vezetője szerint a talmud-tóra oktatás a legfontosabb, hiszen a hit és a tudás legkönnyebben a fiatalok szívében ver gyökeret. A közösség magját Verő korábbi társai adták, akikkel együtt tevékenykedett az ifjúsági szervezetben, tanult a zsidó iskolában és vett részt a szarvasi táborokon. De a Frankelben zajló élet azóta is sokakat vonz. A kile egyre gyarapszik, nem utolsósorban a komoly csapatmunkának köszönhetően. Verő rabbi a feleségével, *Bán Lindával* vállaltva dolgozik a programokon. *Linda Zsidongó* című könyvsorozata, az ünnepekről, hagyományokról gyer-

Verő Tamás rabbi a szombatot fogadják a Benjámin Óvodában

mekeknek szóló képes kiadványok már külföldön is népszerűek. Mintegy százán látogatják a péntek esti istentiszteleteket, és szintén sokan jönnek el a gyermekcentrikusan megteremtett ünnepekre. Hétfőnként *Balázs Gábor*, a Jeruzsálemi Héber Egyetem itt élő oktatója tanít zsidóságot fel-

nőtteknek a Talmud és a Misna szövegeinek magyarázatával. Ezeken az alkalmakon az egyetemistáktól egészen a hatvanas korosztályig számosan részt vesznek.

A talmud-tóra tanulás minden vasárnap két csoportban folyik. A péntek esti, fél 6-os gyermekbarát isten-

tiszteleten pedig mesés formában adják elő a hetiszakaszt a kicsiknek.

A klubfoglalkozásokon kulturális témákkal várják az asszimiláns zsidóságot. A hétvégi nagy programon meghívott vendég szerepel vagy filmvetítést rendeznek, míg csütörtök este 6-tól a középkorostálynak kedveskednek meglepetéssel. Délelőttönként a könyvtár mindig nyitva áll az idősebbek előtt. A péntek esti kudasokra rendszeresen meghívják egy-egy érdekes személyiséget. Vendégük volt már az izraeli nagykövet, az El Al légitársaság igazgatója, különböző ifjúsági szervezetek vezetői. Ezeket az eseményeket *Tordai Péter*, a világi elnök szervezi.

Verő Tamás szerint a modern kommunikáció minden formáját érdemes felhasználni a cél érdekében. A Budai Sófár című havilap mellett, amely ezer családdhoz jut el, a Frankel jelen van a Facebook és a Twitter közösségi oldalakon, ahonnan a körzet honlapjával, a frankel.hu-val, illetve a hillel.hu-val együtt további ezreket szólítanak meg.

**Az oldalt összeállította:
Rados Virág**

Pályázati felhívások 2013

I/1 Pályázati felhívás zsidó ifjúsági szervezetek működési támogatására

A Mazsihisz meghirdeti 2013. évi pályázatát zsidó ifjúsági szervezetek részére működési költségeik támogatására. A pályázaton részt vehet minden zsidó ifjúsági szervezet.

A 2 000 000 Ft-os (kétmillió forint) keretből a Mazsihisz Ifjúsági Csoportjának ajánlása alapján a Mazsihisz vezetésének döntése után részesülnek a támogatottak.

I/2 Pályázati felhívás zsidó ifjúsági szervezetek vallási és közösségi programjainak támogatására

A Mazsihisz meghirdeti 2013. évi pályázatát zsidó ifjúsági szervezetek részére zsidó vallási élettel kapcsolatos programjaik támogatására. A pályázaton részt vehet minden zsidó ifjúsági szervezet.

Előnyben részesülnek azok a pályázatok:

- amelyek valamelyik zsidó vallási ünnephez kapcsolódó rendezvényt valósítanak meg;
- amelyek a péntek esti kidusokhoz, havdőlékhoz kapcsolódó rendezvényt valósítanak meg.

A 2 000 000 Ft-os (kétmillió forint) keretből a Mazsihisz Ifjúsági Csoportjának ajánlása alapján a Mazsihisz vezetésének döntése után részesülnek a támogatottak.

I/3 Pályázati felhívás ifjúsági sporttevékenység támogatására

A Mazsihisz meghirdeti 2013. évi pályázatát zsidó szervezetek részére az ifjúság folyamatos sporttevékenységének és egyedi sporteseményeknek a támogatására.

A 2 000 000 Ft-os (kétmillió forint) keretből a Mazsihisz Ifjúsági Csoportjának ajánlása alapján a Mazsihisz vezetésének döntése után részesülnek a támogatottak.

Az egyes pályázatok maximális támogatási összege: 500 ezer forint.

I/4 Pályázati felhívás ifjúsági üdülési és táborozási tevékenység támogatására

A Mazsihisz meghirdeti 2013. évi pályázatát zsidó ifjúsági szervezetek részére üdülési és táborozási tevékenység támogatására.

A 1 500 000 Ft-os (másfél millió forint) keretből a Mazsihisz Ifjúsági Csoportjának ajánlása alapján a Mazsihisz vezetésének döntése után részesülnek a pályázók.

Az egyes pályázatok maximális támogatási összege: 500 ezer forint, de ebből egy támogatott személyre maximum 30 ezer forint használható fel.

I/5 Pályázati felhívás zsidó temetők gondozásához szükséges tevékenység támogatására

A Mazsihisz meghirdeti 2013. évi pályázatát zsidó ifjúsági szervezetek részére zsidó temetők gondozásához szükséges tevékenység támogatására.

A pályázati úton elnyert összeg a Mazsihisz tulajdonában, kezelésében lévő, Budapesten kívüli zsidó temetők felújításához, gondozásához szükséges utazási és szállásköltségek fedezésére használható fel.

A 2 500 000 Ft-os (kettőmillióöttszáz ezer forint) alpból a Mazsihisz Ifjúsági Csoportjának ajánlása alapján a Mazsihisz vezetésének döntése után részesülnek a pályázók.

Az egyes pályázatok maximális támogatási összege: 400 ezer forint.

Á/1 Pályázati felhívás zsidó vallási könyv és egyéb nyomtatott vagy multimédiás termék kiadásának támogatására

A Mazsihisz meghirdeti 2013. évi pályázatát zsidó hitközségek, körzetek és intézményeik részére zsidó vallási könyv, egyéb nyomtatott vagy multimédiás termék kiadása, imakönyv vásárlása, valamint tórajavítás támogatására.

A 4 000 000 Ft-os (négy millió forint) alpból a Pályázati Kuratórium ajánlása alapján a Mazsihisz vezetésének döntése után részesülnek a támogatottak.

Az egyes pályázatok maximális támogatási összege: 500 ezer forint.

Á/2 Pályázati felhívás vallási célú rendezvények, összejövetelek szervezésének támogatására

A Mazsihisz meghirdeti 2013. évi pályázatát zsidó szervezetek, hitközségek, körzetek és intézményeik részére. Pályázni lehet vallási célú – ideértve az Izraellel és Jeruzsálemmel kapcsolatos – rendezvények, összejövetelek szervezésére.

A 2 000 000 Ft-os (kettőmillió forint) alpból a Pályázati Kuratórium ajánlása alapján a Mazsihisz vezetésének

nek döntése után részesülnek a támogatottak.

Az egyes pályázatok maximális támogatási összege: 400 ezer forint.

Á/3 Pályázati felhívás vallási célú rendezvények, összejövetelek szervezésének támogatására

A Mazsihisz meghirdeti 2013. évi pályázatát zsinagógai közösségek részére. Pályázni lehet vallási célú rendezvények, összejövetelek keretében adott kidusok finanszírozására.

A 2 000 000 Ft-os (kettőmillió forint) alpból a Pályázati Kuratórium ajánlása alapján a Mazsihisz vezetésének döntése után részesülnek a támogatottak.

Az egyes pályázatok maximális támogatási összege: 300 ezer forint.

Á/4 Pályázati felhívás Scheiber Sándor születésének 100. évfordulójával kapcsolatos megemlékezések könyvkiadások, kiállítások támogatására

A Mazsihisz meghirdeti 2013. évi pályázatát magánszemélyek és szervezetek részére Scheiber Sándor 100. születési évfordulójával kapcsolatos megemlékezés, könyvkiadás, kiállítás és egyéb tevékenységek támogatására.

A 4 000 000 Ft-os (négy millió forint) alpból a Pályázati Kuratórium ajánlása alapján a Mazsihisz vezetésének döntése után részesülnek a támogatottak.

Az egyes pályázatok maximális támogatási összege: 800 ezer forint.

Beadási határidő: 2013. április 4.

A pályázatot a pályázati adatlap kitöltésével online kell elkészíteni a <http://palyazat.mazsihisz.hu> címen.

Az esetlegesen csatolt Word, ill. Excel dokumentumok nevének utalnia kell a beadott pályázatra.

Az elektronikusan benyújtott pályaművek mellett a pályázatot egy példányban kinyomtatva, postai úton is el kell juttatni (Mazsihisz Számvitel, 1075 Bp., Síp u. 12.).

(További információk a honlapon a pályázati útmutatóban található.)

Utca Scheiber Sándorról

Tarlós István főpolgármester előterjesztésére a VIII. kerületben a Bérkocsis utca Gutenberg tér és József körút közötti szakasza a későbbiekben felvénne Scheiber Sándor nyelvész, irodalomtörténész főrabbi nevét, aki a Bérkocsis utca 2. alatti egykori Rabbiképző Intézet újraindításának vezéralakja volt. Mivel a Bérkocsis utca védett közterületi elnevezés, a képviselőknek dönteniük kell arról, hogy egy rövid szakasza átnevezhető legyen, a körút és a Nagyfuvaros utca közé eső rész pedig változatlan maradjon.

(MTI)

Versenymelhívás

A Mazsihisz Oktatási Osztálya 2013-ban a Scheiber Sándor jubileumi évben tanulmányi versenyt hirdet Scheiber Sándor professzor, az Országos Rabbiképző – Zsidó Egyetem egykori igazgatója emlékére.

A tanulmányi versenyen indulhatnak az ország óvodái, elemi és középiskolái, valamint felsőoktatási intézményei.

A tanulmányi verseny forrása: Scheiber Sándor „Folklór és tárgytörténet” című műve.

Óvodások versenye

Óvónői felolvasás csoportonként a „Meselemek a Karaita Jehuda Hádasszi főművében” (137–169. oldal) című részletből. A felolvasás tárgyát képező élőlényekről (állatnövénny) A/4 formátumú rajzot küldjenek az óvodások.

Elemi iskolások versenye (1–6. osztály)

A tanulók egyénileg olvassanak el egy-egy részt a 172–267. oldalról. Az olvasottak alapján írásban röviden – max. 1 oldal – magyarázzanak meg egy-egy szót, tárgyat, eszéköt, rajzzal kísérvé.

Középszkolások versenye (7–12. évfolyam)

Scheiber Sándor művei alapján

egy-egy jelentős zsidó személyiség vagy valamely magyar író, költő munkásságának bemutatása írásban, szemléltető képekkel illusztrálva (3–4 oldal).

Egyetemisták versenye

Túlmenően Scheiber Sándor „Folklór és tárgytörténet” című művén, bármely Scheiber Sándor által írt könyv elemzése, a scheiberi kutatás bemutatásával (szemléltetéssel, irodalmi hivatkozásokkal).

Az írásos munkákat 2013. 05. 01-jéig beérkezően várjuk, a következő címre (ahol egyben érdeklődni is lehet): Mazsihisz Oktatási Osztály, 1084 Budapest, Bérkocsis u. 2. Tel.: 318-70-19/105 vagy 122. E-mail: sommer@or-zse.hu

Az ORZSE-n a Tudomány Hónapjában rendezett szimpóziumon kerül sor az elkészített munkák rövid védésére. Könyvjutalmak, pénzjutalmak, Budapest zsidó értékeinek ingyenes tematikus megtekinthetősége és valamennyi résztvevő számára oklevél jár.

A szervezési munkákat az egyetem közösségszervező szakos hallgatóival végezzük.

Jó felkészülést, sikeres versenyzést kívánunk!

Olvasói levél

Elismerés

Mélyen tisztelt Kardos Péter Főrabbi Úr! Nagy élvezettel, nagy érdeklődéssel olvastam nagyszerű, tárgyilagos, szépen megfogalmazott beszédét, melyet a gettófelszabadítás 68. évfordulója alkalmából mondott el. Végre valaki nem pártszemszögből nézve sorolta fel az akkori borzasztó idő eseményeit és annak következményeit. Beszédéhez szívből gratulálok!

Mély tisztelettel:

dr. Paul Kerner (Köln), az NSZK érdemkeresztjének és a Jad Vasem Igaz Ember érdemének birtokosa

Felejtethetetlen élményt szeretne?

Tegye családi rendezvényeit

- születésnap,

Bar Mitzvah, Bat Mitzvah,

esküvő, házassági évforduló, stb. -

még hangulatosabbá élő klezmer zenével!

Hívja a

KLEZMERÉSZ Együttest!

a jó hangulat garantált!

Kapcsolat: Garai Péter
tel.: (+36 30) 921 5522
e-mail: peter.garai@gmail.com

Megszépül a pécsi zsinagóga

Az Értékes Pécs programban – melynek keretében más egyházi épületeket is renoválnak – százhuszmillió forintos fejlesztésből megkezdődik a zsinagóga renoválása. A munkák során berendeznek egy kiállítóteret is, amely a pécsi-baranyai zsidóság történetét mutatja be – jelentette be sajtótájékoztatón Páva Zsolt polgármester és Schönberger András főrabbi.

Az 1958-ban műemlékké nyilvánított épületen 1999 óta folyamatosan végeztek kisebb felújításokat, kevés eredménnyel: több helyen beázik a mennyezet, hullik a vakolat. Most kijavítják a tetőszerkezetet, kitisztítják az orgonát, helyreállítják a sérült vakolatot, restaurálják a festett falfelületeket, rendbe hozzák a padozatot és a padosorokat. A 144 éves pécsi zsinagóga még az idén megszépülhet.

Mint Páva Zsolt elmondta, Pécs a meglévő, több évszázadra-évezredre visszanyúló történelmi és vallási öröksége, sokszínű kultúrája és a hozzájuk kapcsolódó értékek, valamint a városban jelen lévő vallási és kulturális sokszínűség miatt határozott úgy, hogy konzorciumi formában kívánja megvalósítani a turisztikai attrakciók fejlesztését.

Az Értékes Pécs programban az önkormányzat összefogott a zsidó hitközséggel, a református és a szerb-ortodox egyházakkal, s a közösen beadott pályázat eredményeként 420 millió forintot fordíthatnak templomok felújítására, kiállítóterek berendezésére és interaktív bemutatóeszközökre.

(Pécs ma nyomán)

APRÓHIRDETÉS

VEGYES

Üzemorvosi, házi orvosi rendelés Zuglóban, Vezér u. 156. VITAPHARM. Hétfő-szerda 15-16-ig. Dr. Szigeti Miklós, tel.: 220-0230.

Műfogorrögztés minimplantátumokkal. Bp., Szt. István krt. 4. III. 1. 320-4778. www.drivragdent.hu és www.mini-implantatum.hu

Manikűr, pedikűr. Hívásra házhöz megyek. 06-20-551-4580.

Otthoni szakápolást vállalunk Budapest területén, szükség esetén, egyedi szakorvosi ellátással és gyógyászati segédeszközök helyszíni telepítésével. Együttműködünk a házi orvossal, kórházi szakorvosokkal. Kóser étkeztetést is biztosítunk. Szakmai működési engedéllyel és felelősségbiztosítással rendelkezünk. Tartós megrendelés esetén árkedvezményt adunk. E-mail cím: alarmcentrum@alarmcentrum.hu, 24 órás telefon: +36-30-443-1016.

Színes és fekete-fehér nyomtatás, másolás, plakátnyomatás, könyvnyomatás, névjegykészítés a Mammot I.-ben, a II., VI., IX. kerületekben. Messinger Miklós, www.rcontact.hu, tel.: 06-20-934-9523.

Licites eljárással eladó ingatlanok!

Bp. III., Czetz János u. 67. sz. alatt 30 m²-es garázs. Kikiáltási ár: 2 000 000 Ft.

Gyömrőn 730,35 m²-es kastély 9398 m²-es telekkel és 9758 m²-es kerttel. Kikiáltási ár: 95 000 000 Ft.

Balatonkenesén közmű nélküli, 604 m²-es telek. Kikiáltási ár: 3 900 000 Ft.

Balatonkenesén közmű nélküli, 603 m²-es telek. Kikiáltási ár: 3 860 000 Ft.

Balatonkenesén közmű nélküli, 620 m²-es telek. Kikiáltási ár: 4 000 000 Ft.

Sárbogárd, Ady Endre úton 38 m²-es, egyszobás, komfortos örökklakás. Kikiáltási ár: 3 900 000 Ft.

Göd, Telesi Pál utcában 535 m²-es telken 53 m²-es, kétszobás, összközműves, teljes lakóingatlan melléképülettel (9,4 m²). Kikiáltási ár: 12 000 000 Ft.

Az ingatlanokról a 30-355-9541 vagy a 30-217-3460 telefonszámon lehet érdeklődni munkaidőben.

VIII. kerületi, Blaha Lujza tér mellett, 55 m²-es, pompás lakásomat lakottan fél áron eladnám. Csak megbízható egyének jelentkezését várom, zsanio1@t-online.hu

Újlipótvárosban garzonlakás turistáknak kiadó. Tel.: 226-4109.

Vígszínházhoz közel turistáknak lakás kiadó. Tel.: 06-30-346-2223.

ÚJ ÉLET

a Magyarországi Zsidó Hitközségek Szövetségének lapja
1075 Budapest, Síp u. 12.
Telefon/fax: 322-2829
E-mail: ujelet@bzsh.t-online.hu

Főszerkesztő:
Kardos Péter
Olvasószerkesztő:
Gábor Zsuzsa
Kiadótulajdonos:
Mazsihisz
Előfizetési díjak:
Belföldön: 1 évre 4800 Ft
Külföldre 6800 Ft/év
USA és Izrael: 7500 Ft/év
Az összeg valutában is befizethető az aktuális árfolyamon.
OTP bankszámlaszám:
11707024-22118480
OTP SWIFT kód:
(BIC) OTPVHUB
IBAN:

HU66 1170 7024 2026 2095 0000 0000
Terjeszti a Magyar Posta Rt. Hírlap Üzletág, előfizethető a kiadónál.
Postacsek: 11707024-22118480
Terjesztéssel kapcsolatos reklamációk intézése a 06-(80)-444-444-es ingyenes zöldszámon.

Szedés, tördelés:
WolfPress Nyomdaipari Kft.
Nyomdai munkák:
mondAe Kft., www.mondat.hu
Felelős vezető: Nagy László

ISSN 0133-1353

Eladó XIII., Visegrádi utcában, a metrótól és piactól 2 percre, szép, déli fekvésű téglaházban 81 m²-es, IV. emeleti, egyedi fűtésű, 2 szoba személyeztetis, utcai lakás. Tel.: 06-30-664-1219.

Órajavítás, antik órák teljes restaurálása, esetleg oda-vissza szállítással. Órák, elemek, csatok, óraszíjak (erős csuklóra is) nagy választékban. Tel.: 06-70-505-5620, napközben. VII., Garay u.-Murányi u. sarok, a Garay térnél. Jung Péter. Web: www.jungoras.hu

Klinikai szakpszichológus: szorongás, depresszió, pszichoszomatikus tünetek, stresszoldás, párkapcsolati problémák kezelése. www.frankzszusa.hu, 30-236-9656.

Nyugdíjas nő takarítást, házvezetést vállal. Leinformálható, korrekt. 06-30-870-8328.

Programajánlat

MÁRCIUS

Budai Micve Klub
(II., Frankel Leó út 49.)

10. (vasárnap) 17:00: Jótékony-sági koncert a zsinagógánkban Yoav Berger gyógyulásáért. Fellép Bíró Eszter, Bíró Nóra előadóművész, Babel Klára hárfaművész, Nógrádi Gergely kántor-operaénekes és az Is...Real! Project zenekar (Kuna testvérek). Utána Koltai Róberttel várjuk vendégeinket fent a Micve Klubban, akivel Bóta Gábor újságíró beszélget. A közkedvelt színész garantáltan megneveteti vendégeit a különböző estjeiből előadott részletekkel.

17. (vasárnap) 17:00: Derzsi Katalin önálló estje. Műsoron: kántordaloktól az izraeli dalokig. Közreműködik Rudas Dániel, zongorán kísér Tóth-Takás Judit.

Spinoza Színház
(1074 Budapest, Dob u. 15.)

5. (kedd) 19 óra: A fiú a tükörből – dráma

6. (szerda) 19 óra: Programozd újra önmagad

7. (csütörtök) 19 óra: Hamlettek klubja 2.0

9. (szombat) 19 óra: Alt duett – zenés tragikomédia

10. (vasárnap) 15 óra: Szerelmem, Sárny

10. (vasárnap) 19 óra: Frida – zenés játék

12. (kedd) 19 óra: Heller Ágnes est

13. (szerda) 19 óra: Kutyakomédia – filmvetítés

14. (csütörtök) 19 óra: Bächer Pestje – kabaré, Premier

18. (hétfő) 19 óra: Odesszai kocsmadalok

18. (hétfő) 19:30: Dávid király zoltárai klezmerbe öltöztetve

19. (kedd) 19 óra: Hagymát hagymával – zenés előadás. Premier

20. (szerda) 19 óra: Karinty, a Frici

21. (csütörtök) 19 óra: Ungvári Tamás

23. (szombat) 19 óra: Bach Szilvia: Szelep – monokabaré. Premier

24. (vasárnap) 19 óra: Zsolnai Júlia: Én nem vagyok magyar?

Generációk Klubja
(VI. ker., Hunyadi tér 3. félemelet)

4. (hétfő) 15:00: A zsidók szerepe 1848-ban. Róbert Péter, az ORZSE docense tart előadást.

11. (hétfő) 15:00: Filmvetítés, majd beszélgetés az alkotóval, Kacsvinszky Barbarával.

18. (hétfő) 15:00: Egyiptomi kivonulás címmel Breuer Péter Közel-Kelet-zakértőt hallhatjuk. A gyógtorna és a fejlesztés március 7-én, 21-én és 25-én elmarad, a peszachi ünnepek során klubfoglalkozás sincsen.

ANNA OPTIKA! Minőségi szemüvegkeretekből 10 000 Ft KEDVEZMÉNY, ha behozza régi szemüvegét! Újítsa meg stílusát! Üzleteink: VII. Wesselényi u. 2., tel.: 321-1232 (zsinagógánál); XIII. Pannónia u. 48., tel.: 329-4058; XIII. Pozsonyi út 1., tel.: 270-3804. Szeretettel várjuk üzleteinkben! www.annaoptika.hu

GÁBOR ESZMERALDA becsüsműgyűjtőnő elsőként, legmagasabb áron, készpénzért vásárol judaikat, továbbá festményeket, csillárt, bronztárgyat, bútorokat, ezüsttárgyakat, tört vagy fazonaranyat, porcelánokat, herendit, meissenit, Zsolnayt, Kovács Margit, Gorka Géza alkotásait is. Egyebeket, órákat, teljes hagyatékot. Kiszállítás, értékbecslés díjtalan, vidékre is. Üzletünk: II., Fő u. 67. Tel.: 06-1-364-7534, 06-30-382-7020.

HÁZASSÁG

Salom komoly társkövetítő. Fülöp Zsuzsa. Telefon: 06-20-934-9523. E-mail: zszusa194705@t-online.hu

Kóser ünnepet kíván mindnyájuknak a klubvezető.

Herman Klub
(1075 Budapest, Síp u. 12. fszt.)

6. (szerda): Filmklub Kacsvinszky Barbara dokumentumfilmessel, rendezővel, válogatás az általa készített alkotásokból.

12. (kedd): Játékos vetélkedő

13. (szerda): Irodalmi cevegés. Meghívott vendégiünk: Garai Róbert színművész.

20. (szerda): Mindenki születésnapja, zenés műsorral

21. (csütörtök): Dr. Egri Márta egészségmegőrző előadása

28. (csütörtök): Peszachi ünnepség
Kirándulás Szentendrére, a Muzsikáló Múzeum megtekintése – a programról részletesen a Szociális Osztályon lehet érdeklődni.

Csütörtökönként filmvetítés, péntekenként beszélgetés, teadélután.

A klubprogramok 14 órakor kezdődnek.

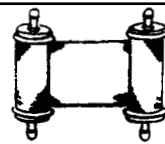
– Magyar Civil Becsületrendet adtak át a Páva utcai Holokauszt Emlékközpontban a REFUGIUS Egyesület tagjainak, Paul Guldának és társainak, akik önkéntesként évről évre megemlékezést rendeznek a burgenlandi Rechnitzben (Rohonc), ébren tartva a környék tömegsírjaiban nyugvó egykori magyar munkaszolgálatosok emlékét. Az elmúlt évben lapunk részletesen beszámolt az ottani rendezvényről.

– **Vezetőségválasztás Nyíregyházán.** A közgyűlésen a tagság titkos szavazással az előző vezetőség tagjait választotta meg, így a következő négy évben a hitközség elnöki tisztét továbbra is Sárosi György tölti be. A két alelnök: Ungvári Istvánné és Somos Péter. A Mazsihisz közgyűlésein a szervezetet Sárosi György és Ungvári Istvánné képviseli.

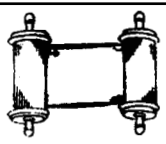
– **Köszönet.** Az Újpest-Rákospalota templomkörzet – adósságát törlesztve – köszönetét szeretné kifejezni Pataki György úrnak és dr. Radnai Tamásnének nagylelkű felajánlásaiért, melyekkel gazdagabbá teszik rendezvényeink asztalait.

– **Holokauszt Emlékközpont.** Cím: Budapest IX., Páva utca 39. Nyitva: hétfő kivételével naponta 10-18 óra között. Telefon: (1) 455-3333. Honlap: www.hdke.hu. E-mail: info@hdke.hu

– **Tájékoztató az izraeli önkéntes munkában részt venni szándékozóknak részére!** A tavaszi és nyári utak megbeszélését 2013. március 10-én, vasárnap, 15 órakor tartjuk az Izraeli Kulturális Központban.

IMAI DÓK

Templomok	Péntek este Márc. 1.	Szombat reggel Márc. 2.	Péntek este Márc. 8.	Szombat reggel Márc. 9.
Hősök	17.00	9.30	17.00	9.30
Frankel L. út 49.	17.30	10.00	17.30	10.00
Hegedűs Gy. u. 3.	17.15	9.30	17.30	9.30
Vasvári P. u. 5. (Iubavicsi)	17.30	9.00	17.30	9.00
Thököly út 83.	17.30	9.00	17.30	9.00
Hunyadi tér 3.	17.00	9.00	17.00	9.00
Bethlen tér 2.	17.30	9.30	17.30	9.30
Nagyfuvaros u. 4.	17.30	8.00	17.40	8.00
Rabbiképző-ORZSE (Bérekocsis u. 2.)	18.00	9.00	18.00	9.00
Kazinczy u. 27.	17.30	8.00	17.40	8.00
Alma u. 2.	17.30	8.45	17.40	8.45
Kórház (Amerikai u. 53.)	15.30	7.30	15.30	7.30
Páva u. 39.	18.00	9.30	18.00	9.30
Dózsa Gy. út 55.	18.00	9.00	18.00	9.00
Berzevicsy u. 8.	18.00	9.00	18.00	9.00
Károli G. tér 5.	18.00	9.00	18.00	9.00
Visegrádi u. 3.		9.00		9.00
Dessewffy u. 23.	17.30	9.00	17.40	9.00
Teleki tér 22. (szefárd)		8.45		8.45
Pesterzsébet (Zamárdi u. 7.)	17.30		17.30	
Vidéken				
Hódmezővásárhely (Szt. István tér 2.)	17.00		17.00	
Vác (Oberlander Endre tér 1.)	17.00		17.00	
Kecskemét (Nagykőrösi út 5.)	18.00		18.00	
Székesfehérvár (Várkörút 19.)	18.10		18.10	
Győr (Kossuth L. u. 5.)	18.00		18.00	
Szeged (Gutenberg u. 20.)	17.00	9.00	17.00	9.00
Debrecen (Pásti u. 4.)	17.20	8.00	17.30	8.00
Nyíregyháza (Mártírok tere 6.)	17.20	8.00	17.30	8.00
Miskolc (Kazinczy u. 7.)	17.10	8.00	17.15	8.00
Pécs (Füred u. 1.)	17.30	10.30	17.30	10.30
Kiskunhalas (Petőfi u. 1.)	17.00		17.00	
Szombathely	17.00		17.00	
Kaposvár (Berzsenyi u. 14.)	17.00		17.00	
Nagykanizsa (Fő u. 6.)	17.00		17.00	
Keszthely (Kossuth L. u. 20.)	16.30		16.30	
N A P T Á R				
Március 1. péntek	Ádár 19.		Gyertyagyújtás: 5.10	
Március 2. szombat	Ádár 20.		Szombat kimenetele: 6.15	
			Sábbát pára	
Március 8. péntek	Ádár 26.		Gyertyagyújtás: 5.20	
Március 9. szombat	Ádár 27.		Szombat kimenetele: 6.26	
			Újholdhirdetés	
Március 11. hétfő	Ádár 29.		Jom Kippur kátán	
Március 12. kedd	Niszán 1.		Újhold	
Március 15. péntek	Niszán 4.		Gyertyagyújtás: 5.31	
Március 16. szombat	Niszán 5.		Szombat kimenetele: 6.36	

A Veszprémi Zsidó Örökségi Alapítvány köszönetet mond mindazoknak, akik 2011. évi személyi jövedelemadójuk 1%-át az alapítvány mint közhasznú tevékenységet folytató szervezet részére felajánlották. Az így kapott 11 797 Ft-ot a veszprémi kulturális örökség védelme alatt álló zsidótemető felépítményeinek biztosítására és a sírkert gondozására használjuk fel, a kuratórium döntése alapján. Reméljük, hogy a 2012. évről beadott bevallásukban még többen fogják 1%-os felajánlásukat alapítványunk részére megtenni, amit előre is köszönünk. **Adószámunk: 18927467-1-19.**

Kérjük, hogy adójának 1%-át a már 17 éve működő Cödoko Zsidó Szociális, Nevelési és Kulturális Alapítvány részére ajánlja fel. Alapítványunk a befolyt összeget zsidó szociális, nevelési és kulturális

intézmények támogatására fordítja. **Adószámunk: 18049196-1-42.**

Kérjük támogatóinkat, hogy adójuk első 1%-át ajánlják fel a Mazsihisz számára, melynek technikai száma: 0358. A második 1%-ot pedig a Frankel Zsinagóga Alapítvány részére. **Adószám: 18114878-1-41.** Köszönjük!

Tisztelt Adományozó! Kérjük, hogy adójának 1%-ával támogassa a Magyarországi Autonóm Ortodox Izraelita Hitközséget mint egyházat. Technikai szám: 0107. Ugyancsak kérjük, hogy adójának további 1%-ával támogassa az Amerikai Alapítványi Iskoláért Alapítványt mint társadalmi szervezetet. **Adószám: 19700557-1-42.** Támogatását köszönjük.

Maceszárusítás

Értesítjük hittestvéreinket, hogy a pászkaellátást az alábbi körzetek biztosítják 2013. február 25-től:

VII. ker., Síp utca 12.		hétfőtől péntekig
hétköznap	8.00–11.00,	II. ker., Frankel L. út 49. 8.00–12.00
	13.00–15.30	IV. ker., Liszt F. u. 6. 9.00–12.00
vasárnap	9.00–12.00	VI. ker., Hunyadi tér 3. (félemelet) 9.00–12.00
		VII. ker., István út 17. (Bethlen tér) 8.00–11.00
XIV. ker., Thököly út 83.		VIII. ker., Nagyfuvaros u. 4. 8.00–13.00
hétfő, szerda, péntek	14.00–17.00	XI. ker., Károli Gáspár tér 5. 9.00–12.00
vasárnap	9.00–12.00	érdeklődni: 06-70-382-1975, lagymanos@gmail.com
Egyéb időben megbeszélés szerint:		XIII. ker., Hegedűs Gy. u. 3. hétköznap (péntek kivételével) vasárnap 13.00–18.00

Budapesti Zsidó Hitközség Szeretési Osztálya
1075 Budapest, Síp utca 12. 1. em. 18., Tel./fax: 413-5526
E-mail: szertartas@mazsihisz.com • Honlap: www.szertartas.hu

SZÉP ERNŐ

Három felebarát

Mikor a lezajlott zsidóüldözésről beszélgetünk, mindig megjegyzi valaki, hogy azért voltak jó keresztények is.

Voltak, igen, fájdalom nagyon kevesen, akik életüket mentették meg avval, hogy zsidókat rejtették meg. Meg akik átvették (és aztán vissza is adták) zsidó barátaik értékeit. De jó keresztény számba veszik az olyanokat is, akik emberségesen viselkedtek, nem sajkolták a zsidózsídó frázisokat, sőt kifejezést adtak irányunkban érzett részvétüknek és szimpátiájuknak.

Ebből a típusból szeretnék három felebarátot bemutatni az Évkönyv olvasóinak.

Az első:

Magas rangú katonatiszt felesége, méltóságos asszony. Szép asszony, elegánsan öltözködő. A kalapjait Roth Margit üzletéből szerezte be, az a Váci utcai bolt volt a legelőkelőbb kalapszalonn Pesten. Egy szép napon, harminkilencben, benyit Roth Margit-hoz (ő mesélte el azután nekem ezt a látogatást), benyit hozzá, próbál egy pár kalapot csupa szokásból, azután leül, rágyújt, és odakéri Roth Margitot ahhoz a csipkés, virágvázás asztalkához.

– Üljön le kicsikét, édes Margitkám, szeretnék valamit megbeszélni magával. Bizonyára nem hallotta még, mert ez még nem nyilvános,

hogy a zsidóktól elveszik az üzleteket. Igen, Margitkám, és elhiheti, hogy fáj a szívem, mikor ilyen újságot kell magával közölnöm. Mikor? Hát édes szívem, ez egy-két hónap kérdése. Csak most kezdik előkészíteni a belügyben az illető törvényjavaslatot. Elég sajnós, hogy maga is zsidó, Margitkám, vagyis hogy zsidó származású, no igen, de ebben az esetben a kiterés nem jelent semmit. Szóval drágám, a maga szép üzletét is el fogják venni. És miután így áll a dolog, amit én szívem mélyéből sajnállok, tudhatja, milyen jó barátja voltam mindig magának, hát édes jó Margitkám, én rögtön arra gondoltam, a maga üzletét én fogom kiigényelni. Szépen megmagyaroztam az uramnak, hogy ma már nem az a háklis világ van, hogy egy társasági dárának nem szabad semmivel foglalkozni, látja, az Apponyi Júlia grófnő is személyesen működik itt a szalonjában, és nekünk négy gyerekünk van, az uram sajnós a rácsos örökséget még kapitány korában elkártyázta, hát nekem igazán isteni ajándék lesz ez a kalapszalonn. Remélem, éppen olyan jól megy majd az én vezetésem alatt, mint mikor még a Roth Margit név volt a cégtáblára írva. Hová járjanak a társaság hölgyei, akik szinte mind a legjobb barátom, ha nem énhozzám. De tudja, szívem, vigyáznai akarok arra, hogy ennek a szalonnak a nivója le ne romoljon, is-

ten őrizz, hogy lejárjam magamat, és mindenki itt hagyjon. Na hát most ráterek, Margit édes, avval a kis kérésrel jöttem most magához, foglalkozzon velem kicsit, mondjuk mindennap tíztől tizenegy-fél tizenkettőig itt lesznek magánál, gondolom, olyankor ér rá legjobban. Tanítson, neveljen belé a kalapdivat titkaiba, az eladás művészetébe; a bolt halálbiztos az enyém lesz, az uram már megtette ebben az irányban a lépéseket, és magának ugyebár csak jól fog esni, hogy velem foglalkozhatik, és hogy én leszek az örököse, nem pedig egy ismeretlen valaki. És én sohase fogom elfelejteni az én szeretett Margitomat. No, ugye, tubicám, rendben vagyunk. En az hit-szem, már holnap elkezdem a tanulást. Már fél tízkor? Hogyne, jöhetnek, milyen kedves maga. Jaj, rohannom kell a fodrászatra, csókolom aranyos, hát a holnapi vizionlátásra, pá pá.

Második

A második egy miniszteriális úr, volt ezredtársam. Találkoztam a Vörösmarty téren vele 44 áprilisában, mellemen volt már a csillag. Szembejöttünk, nem lehetett a köszönés elől kitérni. (Milyen kényelmetlen lehet köszönni.) És ha már össze kellett köszönni, meg is állott öméltsága, volt egy kis megütközésféle a tekintetben:

– Te is? – azt mondja. – Te is, kérlek?

– Persze, hisz én is zsidó vagyok, nem tudtad?

– Nem, öregem, fogalmam sem volt róla. Nahát, ki hitte volna. No de hogy terád is rád parancsolták ezt a sárka csillagot, hát ez igazán... Így jámi itt Pesten, megbélyegezve... igazán nagyon sajnállok, Ernőm. Legalább azt intézték volna el, hogy mindjárt elszállítsák a zsidóságot Turkesztániába (így mondta), nehogy ilyen uraknak, mint te is, szégyenszemre így kelljen sétifikkálni. Kérlek, ne csodálkozzál, azt rebesgetik, hogy a zsidókat majd elviszik innét Németországba, az isten tudja, mi vár rájuk. A magyar kormánynak megett volna rá a módja, hogy már a háború előtt kitelepítse a zsidókat Turkesztániába, ahol éppen elég hely van a számukra. Ha idegen is a magyar törzsoktól valaki, lehet azért tisztességes, becsületes ember, akit nem muszáj agyonvertegetni, és pláne kitenni a német barbarizmusnak. Mondhatom, drága öregem, egyáltalán nem tartom korrekt úri eljárásnak, ami itt veletek történik, mikor a kormánynak megett volna a módja és ideje hozzá, hogy a zsidóságot kitelepítse Turkesztániába.

Harmadik

Az pedig, az a jámbor parasztagazda, aki kiinn álldoggalt a ház előtt, ott pipált csendesen a kapufélfát támasztva; ott állott az anyjok is a gazda mellett, nézték azt a bánatos zsidó csapatot, amelyik ott vonult 44 őszén a falun keresztül, a nehéz batyu alatt lehajtott fővel igyekezően előre a Szálasi vitézinek biztató rikkantásai közben.

Megmozdult az öreg gazda szíve, amint nézte ezt a keserves zarándoklatot. Balról jobbra taszítja a szájában a pipaszárat, és azt mondja csendesen: – Szegény büdös zsidók.

(Az IMIT 1948-as számából)

KLEZMERÉSZ Együttes – Mazel Tov

Mazel Tov – ez a KLEZMERÉSZ Együttes most megjelent 2. lemezének címe. Mi ezzel a CD-vel kívánunk jó szerencsét, és reméljük, nekünk is szerencsét fog hozni. A lemez kiadása nagy esemény együttesünk életében, ami alkalmas az egy kis visszaemlékezésre, hogyan is kezdődött.

Mint sok minden az életben, ez is a véletlenek műve. 2002-ben egy régi ismerősöm megkeresett, hogy *Balogh József* klarinétművész a Bálint Házban istápol egy vegyes korszaltályú, népes, főleg klarinétosokból álló, klezmer jellegű zenét játszó csapatot, amelyből a kevésbé fiatal generáció egy önálló klezmeregyüttes alakítana. Emlékszik, hogy én valaha zenéltem, nincs-e kedvem beszállni. Némi gondolkodás és a feleségem rábeszélése után ígért mondtam, bár akkor már legalább 35 éve nem volt dobover a kezemben. Együttesünk, a KlezMix, rövid életű volt. 2003-ra jött össze a csapat, és 2004-ben, az első önálló koncertünket követően fel is bomlott, két részre oszlott. Mégis ez volt a KLEZMERÉSZ létrejöttének kiindulópontja.

A felbomlás után hárman, hegedűsünk, *Zala Judit*, énekesünk, *Sós Judit*, aki mellesleg a lányom is, és jómagam úgy gondoltuk, kár lenne az eddigi munkát veszni hagyni. Nekiláttunk egy új csapat összehozásának. A három alapító mellé jött egy klarinétos, *Kiglics József* „Yossli”, egy gitáros, *Tar Kata* és egy másik énekesnő, *Török Judit*. Aki pedig az együttes zenéi munkáját segítette a próbák levezetésével és a hangszereléssel több éven keresztül, az *Lisznyai Mária* orgonaművész, a Dohány-zsinagóga orgonistája. Nélküle nem tudtunk volna elindulni.

Nagy segítség volt a Mazsikétól, később pedig a Frankel-körzettől a próbalehetőség biztosítása számunkra.

Csapatunk 2008 decemberében új hangszerrel, egy nagybőgővel bővült, melynek megszólaltatója, *Temple Ricsi* beállításával új színt, új hangzást kapott a banda. Majd 2010-ben gitárosunk külföldi megbízatása miatt kivált, és helyére Temple Rony, Ricsi fia érkezett, aki a gitár mellett bendzsójátékával is színesíti a műsort. Munkánkban nagy segítség, hogy mindannyian baráti viszonyban vagyunk, így könnyebb el-

fogadni az esetleges kritikákat is egymástól.

Bár nagyon kedveljük a műhelymunkát, a próbákat, mégis a zenélés sava-borsát a fellépések adják. Rendszeresen koncertezünk első fellépésünk színhelyén, a Frankel-körzeten, de már a Micske Klub szűknek bizonyul, ezért inkább a zsinagógában, az újpesti körzeten, a Spinoza Házban és a Mazsike által szervezett programokon, többek közt az Európai Zsidó Kultúra Napján, szeptember első vasárnapján. Felléptünk az ország számos nagyobb-kisebb településén, sőt már Szlovákia több városában is. 2010-ben szerveztünk egy nemzetközi Klezmer Fesztivált Balatonfüreden, amelyen részt is vettünk.

2009 bizonyos szempontból fordulópontot hozott a csapat életébe. Addig minden fellépés egyszeri, megismételhetetlen volt. Ekkor azonban megjelent első, „Majd megvirrad már...” című lemezünk. Ezen főleg a legismertebb héber és jiddis klezmerdalok, imák feldolgozásai szerepeltek, amelyeket a „Szól a kakas már...” magyar népdalról zsidó dallá vált szám foglalt keretbe.

Lemezbejelentésünk 2013. március 3-án, 19 órakor a Frankel-zsinagógában (Bp. II., Frankel Leó út 49.) tartjuk, ahová mindenkit sok szeretettel várunk. Itt lehet majd először megvásárolni az újdonságot.

Célunk a zsidó folklór mind szélesebb körben és mind nagyobb mélységben történő megismertetése. Ehhez számítunk folyamatosan bővülő hallgatóságunk szerető érdeklődésére.

Garai Péter

Frissülő WIZO Hungary

A WIZO Hungary, az 1922-ben Angliában az új haza támogatására életre hívott Nők Nemzetközi Cionista Szervezetének magyarországi tagszervezete hosszas szünet után 1992-ben alakult újjá. Az alapító tagok, mint sok más országban, nálunk is elsősorban holokauszttúlélők voltak, illetve az ő Izraellel szimpatizáló ismerőseik, barátaik. A szervezet tagjai a mai napig számtalan jótékonyági akciót hajtottak és hajtanak végre, mindenkor megemlékeznek Izrael ünnepeiről, és folyamatos kapcsolatot tartanak a világszervezettel. Eközben jó kedélyű összejöveteleken kapcsolódnak ki a hétköznapiakból.

Idővel a tagok között megjelentek a következő korszaltály képviselői, és elhatároztuk, hogy be-

vonjuk a munkába mind szélesebb körben ezt a generációt és gyermekeik generációjának tagjait, létrehozunk a Nemzedékek Csoportját, a *Dorot Csoportot*.

Ide várjuk mindazokat a zsidóság iránt elkötelezett asszonyokat és lányokat, akik szívesen vennék részt megmozdulásainkon, jótékonyági akcióinkban, nemkülönben közösségi életünkben, amelyről néhány fotó erejéig a Facebook oldalunkon lehet ízelítőt kapni.

Jelentkeztek a wizo.hungary@gmail.com e-mail címen. Mindenkitől kérjük, hogy néhány szóban mutakozzon be. Ezt követően igyekezzünk mielőbb visszajelezni, hogy mikor kerül sor személyes beszélgetésre.

SPÁNN GÁBOR

Gyerekségek

Idős barátaim fiatal lánya társalgást kezdeményezett velem véletlen találkozásunk során. Négyéves kisfiukra kérdeztem rá, amikor ömleni kezdett belőle a panasz. Képzeld el, végre találtunk egy megfelelő zsidó óvodát, nem mondom, nem olcsó, de tudod: a gyerekekért mindent. Tegnap megbeszéltük a férjemmel, hogy a két hét próbaidő után mégsem hagyjuk ott, újat keresünk. Kérdés nélkül folytatta. Kóser konyha, angolul-héberül tanulnak, Izraelbe viszik őket nyaralni, ez mind szép és jó, de képzeld el, kiderült, még olyan alapszolgáltatásuk sincs, mint a lo-vaglásoktatás. Közbekezdtem, sajnós korántsem Kálmán György hangján, Szilágyi György már klasszikussá vált monológjából: Hanyas vagy? Értetlenül válaszolt: én 88-as. És ekkor nálam elszakadt a film, és indult egy másik fekete-fehér a fejemben. Csak láttam, hogy mozog a szép hölgy szája, és nem hallottam, mit mond, viszont emlékeim vázánán megjelentek kisgyerekkorom emlékei. 38-as vagyok, és kisiskolás koromban nem tudtam, hogy szegénységünk ellenére mekkora boldogságban van részem: hiszen élek, túléltem. Óvodámban – ami szociális rászorultságom okán ingyen járt – három napon át volt rántott leves, grízes tészta és tejbegríz, az étlap szerint kakaóval. Ez, amit akkor kakaónak hívtak, egy magyar szocialista brigád találmánya volt, és reggeli italnak becézték. A kópornak és a ropogós kristálycukornak volt elegye, természetesen nem volt benne A-, B-, C-, D- és E-vitamin sem. Ahhoz viszont mindenképp kellett, hogy a csomós tejbegríz ne ragadjon föl a szápadlásunkra.

Ha játszani akartunk? Társaimmal együtt kimentünk az utcára rugni a rég lyukas labdát, természetesen a kocsiúton. Dolgozó édesanyám azt sem tudta, hol vagyok, rákérdezni nem tudott, hisz mobiltelefonom nem volt, vonalas is csak a kádereknek. Mosatlanul ettük a kocsikról lehulló gyümölcsöt, és aki jól osztotta be a szepbenzét, még ihatott Bambit vagy Szobi szörpöt, ami kátrány és cukros víz keveréke volt. Nekem kisgyerekkoromban nem társaságom volt, de voltak barátaim. Ha valamelyik nem volt ott időre a közeli játszótér foci pályának kinevezett salakján vagy a háló nélküli pingpongasztalnál, ahhoz hívás nélkül becsengettünk, és a szülei ha otthon voltak, leengedték. Sem óvodába, sem iskolába nem vittek minket autóval, mert az nem volt a szüleinke. Nyakunkban lógott a lakáskulcs; amikor kint játszottunk, fadarabot nevezünk ki kardnak, és rongylabdá helyettesítette Puskásék játékszerét. Nem ütöttük ki egymás szemét, és nem csináltunk ügyet abból sem, ha valaki megsérült. Amit az óvodában és később az iskolai menzán ettünk, azok az ételek Schobert Norbi mércéjével mérve nap mint nap a halálos dózis többszörösezt jelentették, és egy mai, McDonald's-on edződött kisgyerek is dobna egy hátast, ha azt kéne megennie. Kisiskolás korunkban ha

egy tanár nyakon vágott, nem szúrta le a helyszínen késsel, és szülein sem perelték be, mert tudták, hogy megérdemeltük. Ahogy cseperedtünk, fejlődött a kulturális igényünk is. Nem volt diszkó, mp3 lejátszó, de még magnó sem, a kislemezek lejátszásához egy korongot kellett a lemezjátszó közepére illeszteni. Viszont templomi áhítattal hallgattuk kedvenceinket. Már hetedik osztályos lehettem, amikor társaimmal együtt irigyeltem egyetlen osztálytársunkat, akinek biciklijé volt, természetesen könyökvédő, sisak nélkül, az üléséből kilógott az afrik. Utcán sétálva nem itunk ásványvizet, szódát is csak akkor itunk, ha a ló vontatta szállítókosci sátkergette csapatunkat a kocsiúton labdázva. Egymás után hajoltunk a csap alá a közeli játszótéren vizet inni. Nyáron derékig erő fűben rohagáltunk a Városligetben vagy a Népligetben, mégsem lettünk kiütések és nem tört ránk allergias roham. Talán azért, mert nem tudtuk, mi az a pollen, és a parlagfű még nem érkezett a Beatlesszel együtt Európába. Kiskamasz korunkban a szerelmet nem brazil szorozatokból tanultuk, viszont a beteljesült boldogság volt, ha az 1 forint 50-es helyen a mozi hátsó sorában megfoghattuk szerelmünk tárgyának kezét. Igaz, nekem személy szerint volt közöm a lovakhoz. Tudnillik az Almássy téren – melynek közepében laktam – a nagy fiúk „bikázta”. Ez olyan játék volt, amit ma kifejezőként sem ismernek, tudnillik a lovak patkóján lévő szeg, mely tömör és négyzetes volt, időnként levált, és mi, gyerekek azt összeszedtük, a nagyobb fiúk húzták egy vonalat a porban, és 2 méter távolságból dobálták a patkószegeket. Az nyert, akinek a „bikája” legközelebb esett a vonalhoz. Áhítattal néztem azt a fiút, aki egymás után többször nyert, mert jutalma minden esetben egy darab füstszűrő nélküli cigareta volt, amire rágyújtva csak a nézőközönsége miatt nem fulladt meg.

És még valami. Az én áldott emlékű édesanyám eleinte eltöltölte előlem, hogy zsidó vagyok. Ez az én gyerekkoromban nem volt beszédtem, de azért mind a ketten tudtuk, hogy anyám hűgát Auschwitzig vonaton vitték, és mivel egyik lábá rövidobb volt a másiknál, megkímélték a gyaloglástól. Pár lépést kellett tennie a gázkamráig. Édesapámat valahol a Don-kanyarban verte agyon valamelyik unatkozó keretlegény, és az én túl óvatoss édesanyám a felszabadulás után is félt zsidó gyereket felnevelni.

És akkor újra meghallottam a szép, fiatal zsidó asszony siralma. Nem elég a sok különóra, még hébertanárt is kellett fogadjak a gyerek mellé. Az én hébertanárom Scheiber Sándor professzor volt (fakadjon áldás az emlékéből!), aki nem sok sikkrel próbált belőlem klasszikus műveltségű zsidót csinálni. Viszont neki köszönhetem feleségemet, áttételesen fiamat, és azt, hogy ha nagy ámhóreként is, de zsidó felnőt lett belőlem úgy, hogy máig sem tudok lovagolni.

Women's International Zionist Organization
for an Improved Israeli Society

Szeretettel várjuk az érdeklődőket. Gyertek, és hozzatok új ötleteket közös munkánkhoz!